

Vicenç Altaió, els ulls fèrtils

Llibres amb artistes i un traficant d'idees

VICENÇ ALTAIÓ, ELS ULLS FÈRTILS

Llibres amb artistes i un traficant d'idees

Frederic Amat

Evaristo Benítez

Joan Brossa

Tom Carr

Hannah Collins

Per Cromwell

Pep Duran Esteva

Joan Fontcuberta

Josep Guinovart

Alfredo Jaar

Antoine Laval

Antoni Llena

Francesca Llopis

Fina Miralles

Carlos Pazos

Perejaume

Alfredo Pirri

Albert Ràfols Casamada

Miquel Rasero

Jaume Ribas

Antoni Tàpies

Josep Uclés

Vall Palou

Wacca

Zush/Evru

Aquest llibre s'ha editat amb motiu de l'exposició
Vicenç Altaïó, els ulls fèrtils. Llibres amb artistes i un traficant d'idees,
a la Fundació Vallpalou. C/ Roger de Llúria, 2, 25005 Lleida,
del 25 d'abril al 27 de setembre de 2019
i a l'Arts Santa Mònica, a Barcelona, l'octubre de 2019

EXPOSICIÓ:

Comissariat: Josep Miquel Garcia
Coordinació: Fundació Vallpalou i Arts Santa Mònica - Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

EDICIÓ:

Pagès Editors i Arts Santa Mònica
Textos: Josep Miquel Garcia i Joan Marí Vall
Coordinació editorial: Josep Miquel Garcia i Cinta Massip
Grafisme i maquetació: Estudi NiX
Fotografia coberta: Hannah Collins, *Nòmada 1*. 1991
© Dels textos i de les fotografies: els seus autors
© D'aquesta edició: Pagès Editors / Arts Santa Mònica-Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
www.pageseditors.cat - www.artssantamonica.gencat.cat

Distribució: Nus de llibres S.L.

ISBN: 978-84-1303-091-3 (Pagès Editors)

ISBN: 978-84-393-9874-5 (Generalitat de Catalunya-Arts Santa Mònica)

DL: L-234-2019

Primera edició: abril 2019

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL

www.bobala.cat

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.

Al llarg de la seva prolífica trajectòria, Vicenç Altaió ha impulsat el reconeixement als nostres poetes avantguardistes mitjançant exposicions, publicacions i homenatges com un deure generacional amb els pares de la modernitat artística catalana, com ara J.V. Foix, Salvat-Papasseit, Josep Palau i Fabre, Joan Perucho i Joan Brossa.

Ara correspon als seus contemporanis reconèixer i celebrar la seva aportació a l'agermanament de la poesia i les arts visuals, tot seguint la tradició que ens han llegat aquests poetes, o artistes com Joan Miró, Salvador Dalí i Antoni Tàpies. Tot i haver dedicat una bona part de la seva obra a prologar, escriure o promoure artistes, ha estat en la bibliofília on ha desenvolupat un dels projectes que aquesta exposició certifica. El nostre propòsit és donar compte dels llibres d'edició limitada que aquest traficant d'idees ha dut a terme de la mà dels artistes que estima i valora.

Li hem posat per títol *Ulls fèrtils* com un homenatge a Paul Éluard, figura que va jugar un paper similar al seu molts anys abans i en un altre context. Ell va ser al dadaisme i al surrealisme allò que Vicenç Altaió ha significat i significa per als artistes catalans del canvi de segle. El poeta, a la fi, és un mitjancer que incita amb les paraules i les idees.

Joan Marí Vall
Fundació Vallpalou

Marine Huggonnier, *Coverage* (groc, blau cian, verd, negre, vermell magenta). 49x32,7 cm.

Obra dedicada per l'artista a Vicenç Altaió, amb la data del seu naixement, el 14 de juliol de 1954.

Resum biogràfic

Vicenç Altaió (Santa Perpètua de Mogoda, Vallès Occidental, 1954).

Poeta, assagista, crític d'art, editor, articulista d'opinió, agitador cultural i traficant d'idees.

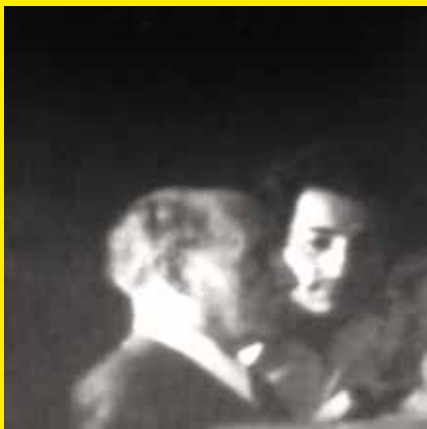
És autor d'una obra literària i artística molt rellevant, extensa i interdisciplinària, que comprèn llibres de poesia que van des de títols com *Sempre som afany* (1979), *Correspondències com conspiracions* (1980) i *Biathànatos o l'elogi del suïcidi* (1982), fins al recull *Massa fosca (Poesia 1978-2004)* (2004). Posteriorment, apareixen els títols *Santa Follia de ser càntic. A Joan Vinyoli* (2005, Premi Vicent Andrés Estellés 2005 i Premi Cadaqués-Quima Jaume, de reconeixement a la creació poètica 2006), i *Radicals lliures* (2017). Ha publicat un gran nombre de llibres d'art en col·laboració amb diversos artistes, com *La dona és Mallarmé* (1982), *Groc, el ventríloc, o la indigestió de la veu* (1984), *La llengua suspesa* (1986), *Àfrica* (1989), *Amor latent: ella era ell* (1990), *L'art pot morir* (1993), *Europa* (1994), *Aqua et tempus* (1996), *Incendis* (1999), *Les hores de l'or* (2003), *Déu, ciència i llibertat* (2006) o *Per_Cromwell* (2018), i llibres d'art i d'estudi com *Jordi Benito: idees com a imatges, documents com a obres d'art* (2015) o *Miró i els poetes catalans* (2016), entre d'altres.

Conjuntament amb J.M. Sala-Valldaura, realitza els estudis i les antologies titulades *Les darreres tendències de la poesia catalana* (1980) i *Mig segle de poesia catalana. Del Maig del 68 al 2018* (2018); amb Daniel Giralt-Miracle, elabora l'obra *Visualkultur.cat: art, disseny, llibres* (2007), i amb Julià Guillamon, *La revolta poètica, 1964-1982* (2012).

Vicenç Altaió és autor de la sèrie *Tràfic d'idees*, una autobiografia sense subjecte que té l'estètica com a moral. La sèrie la formen els títols *Tràfic d'idees* (1986), *L'escriptura sense llançadora* (1997), *La Desconeguda* (1997), *La dificultat* (1999), *Desglossari d'un avantguardista* (2000), *Els germans. Retrats d'artistes* (2002), *El cervell i les venes* (2005), *La consola de Cadaqués o somnis d'un fill putatiu...* (2007), *Un sereno en el cementiri de l'art* (2011) i *Un traficant d'idees a les fronteres de l'art* (2013).

En paral·lel a la seva producció literària, **Vicenç Altaió** desenvolupa una tasca molt important com a curador o director d'exposicions i com a creador i director de les publicacions *Tarotdequinze* (1972-1975), *Èczema* (1978-84), *Àrtics* (1985-90) i *Cave Canis* (1995-1999). Ha dirigit el centre KRTU Cultura Recerca Tecnologia Universals (1990-2008) i l'Arts Santa Mònica, Arts-Ciència-Comunicació (2009-2013).

Pàgina de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana (AELC) elaborada per Toni Terrades.

*Amb J.V. Foix a la Universitat Autònoma de
Barcelona, el 1973 (filmada per Jaume Creus)*

El criteri emprat per a les fitxes dels llibres indica:

A Artista

T Títol

E Edició

FOR Format

DES Descripció

IMP Editor i impressor

TIR Tiratge

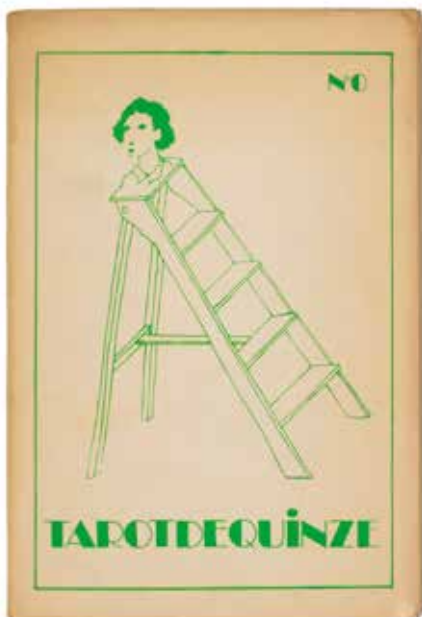
VICENÇ ALTAIÓ, ELS ULLS FÈRTILS

Llibres amb artistes i un traficant d'idees

Josep Miquel Garcia

Exposició que il·lustra la col·laboració de Vicenç Altaió amb els artistes a través de les edicions singulars de revistes i publicacions periòdiques com *Tarotdequinze*, *Èczema*, *Àrtics* i *Cave Canis*, i tots els llibres de bibliofília fets amb artistes.

Un canvi de l'escena artística catalana s'esdevé després de l'era conceptual i del retorn a la pintura-pintura, i pren visibilitat a través de tres exposicions en les quals Vicenç Altaió forma part de l'equip de comissaris i que representen la irrupció d'una nova generació de creadors, de crítics d'art i de comissaris d'exposicions: **Casino**, a la Fundació Joan Miró de Barcelona (1984), i **Bèstia** (1984) i **Extra** (1987), organitzades per la recentment recuperada Generalitat de Catalunya.

Vicenç Altaió ja comptava, però, amb una experiència de dinamització, coordinació i creativitat que en aquells moments s'havia manifestat a través del grup *Tarotdequinze*⁽¹⁾ (Vicenç Altaió, Jaume Creus, Josep Maria Figueres, Lluís Urpinell i, posteriorment, Josep Maria Fulquet) amb la publicació d'una revista homònima (1972-1975), amb gran cura gràfica a càrrec de Vallcorba Plana, els números 0 i 1, i Vicenç Bonàs, i literària, i *Èczema*⁽²⁾ (1978-84): l'agost del 1978, i fins al maig del 1984, Vicenç Altaió i Lena Balaguer, amb l'ajut d'un grup impulsor que variaria amb el pas del temps i s'atansaria al centenar de col·laboradors, van desenvolupar el projecte editorial a Sabadell.

1 - *Tarotdequinze*, revista de poesia, Universitat Autònoma de Barcelona.

Número 0 [abril 1972]. Consell de redacció: Vicenç Altaió, Jaume Creus, Josep Maria Figueres, Lluís Urpinell. En carpeta editorial de 21 x 15. Manifest rèquiem: "Les condicions culturals (!!) del nostre temps ens mouen a fer una recerca per tot allò que ens han atorgat els segles [...] I a partir d'aquí, poca cosa més: refer realitat i fantasia (sovint sinònims) i deslliurar-nos del fetus que ens enutjava el ventre [...] Cansats de cantar el rèquiem, hem tret el disc i el fem bocins [...] Si mai s'escau, el cantarem en els nostres funerals." Textos de Gabriel Ferrater, Oriol Pi de Cabanyes, Lluís Urpinell Jovani, Vicenç Altaió Morral, Norman Rosten, J. C., Josep Maria Figueres, Jaume Creus.

Número 1 [febrer de 1973]. Relligat. Inclou poemes de Mireya Robles, Xavier Bru de Sala, Miquel de Palol, B. Lleob i Folgarosa, Zero Partit pel Mig, Arnau Giner, J.M. Bardolet Miramar, Bartomeu de Mogoda, Adrià Sorribes Pons, J. Espunyes, Miquel Desclot, Cesare Pavese, Francesc Parcerisas.

Número 2 [març-abril de 1973]. Imp. Universitat Autònoma de Barcelona. Es tracta de sis díptics i un opuscle de 8 f. en octaveta i un full plegat, tot sense lligar, presentat en una carpeta-tríptic. Conté un poema funerari dels pigmeus cantat a dues veus (Pigmenlió); dos epigrames seguint Marcial (F. Vallverdú); poemes extrets del *Llibre de les meditacions* (F. Formosa); *Carnaval*; *El llaurador* (Miquel de Palol), fins al cop de l'espurna-trianga (R. Pinyol). Disseny gràfic de Vicenç Bonàs. Inclou el poema de Josep Palau i Fabre *Les imprecacions del diable* (Barcelona, gener del 1942), i poemes de Francesc Vallverdú, Feliu Formosa, Miquel de Palol, Ramon Pinyol, Josep M. Bardolet, Adrià Sorribes, Arnau Giner i Miquel Desclot.

Número 3 [juliol de 1975], París -Varsòvia. Relligat. Im. Editorial Ariel. Inclou poemes de Carlos Martínez Rivas, Antonin Artaud, Valerià Pujol, Josep Maria Sala-Valldaura, Joan Vinyoli, Josep Mª Fulquet, Vicenç Altaió, Jaume Creus, Josep Maria Figueres, J.V. Foix, Lluís Urpinell i Torre Gázquez.

2 - *Èczema* revista objectual de poesia i art.

Èczema / "Calendari" [agost de 1978]. Brian Patten, Matthew Arnold (traducció, Gabriel Ferrater), Pasolini, Novoneyra, Vicent Garcia, Joan Vinyoli, Felip Cassanyes i Vicenç Altaió.

Èczema / "Full de seda: Borrell" [setembre de 1978]

Èczema / "Quadern de poesia" [novembre de 1978]. Llistat alfabètic amb adreces de 184 poetes de la literatura catalana.

Èczema / "Blanc d'ou" [gener de 1979]

Èczema / "Full de seda: Pep Sallés" [març de 1979]

Èczema / "Pirata Àlbum" [maig de 1979]. Presenta amb Tomeu Cabot *Èczema* / "Pirata Àlbum".

Èczema / "Pot poètic [setembre de 1979]

Èczema / “Calendari” (agost de 1978)

Èczema / “Cravan-Mor” / “Pep Duran Esteve”

Èczema / “Darreres manifestacions [desembre de 1979]

Èczema / Joan Palou: llibre amb una sola fulla” [febrer de 1980]

Èczema / “Disc: Llorenç Balsach [març de 1980]

Èczema / “L’ull del gest: Pep Vernis [setembre de 1980]

Èczema / “Sabadell vesteix la poesia” [novembre de 1980]

Èczema / “Bola nocturna (poema aerostàtic): Perejaume” [desembre de 1980]

Èczema / “Doble c’ona: Fina Miralles [març de 1981]

Èczema / “Blanc immemorial” [setembre de 1981]

Èczema / “Hava: Patrick Gifreu” [octubre de 1981]

Èczema / “Père-Lachaise: Vicenç Altaió i Antoine Laval” [gener de 1982]

Èczema / “Cartes d’amor: Josep-Lluís Seguí” [març de 1982]

Èczema / “Tampoemari: Benet Rossell” [maig de 1982]

Èczema / “Microthéâtre U: Benet Rossell” [maig de 1982].

Èczema / “La dona és Uclés, la dona és Mallarmé” [setembre de 1982]

Èczema / “Juste à côté du sujet : Jean Calens” [octubre de 1982]

Èczema / “é que é” [desembre de 1982]

Èczema / “L’inachevé n’est pas encore là : V. Altaió i Antoine Laval” [febrer de 1983]

Èczema / “Sopàrem a Royal: Jordi Coca i Francesca Llopis” [març de 1983]

Èczema / “Disc II: Llorenç Balsach” [juny de 1983]

Èczema / “Casino” [setembre de 1983]. “Casino” (*Èczema* / Barcelona, MEDaMothi / Montpellier, Symptômes / Perpinyà).

Edició de “Casino” dins *Èczema*. Treball col·lectiu d’artistes i escriptors de Barcelona, el Llenguadoc i el Rosselló. Exposició a la Fundació Joan Miró de Barcelona. 1984

Èczema / “Copula Cuprum” [març de 1984]. Vicenç Altaió, Maria-Josep Balsach, Jaume Maymó i Glòria Picazo.

Èczema / “Cravan-Mor” / “Pep Duran Esteve” [maig de 1984]

ELS PRIMERS LLIBRES D'ARTISTA EDITATS A "ÈCZEMA"

Els primers llibres que enceten aquest recorregut per les edicions de bibliofília fets en col·laboració amb un artista són les obres de la col·lecció d'Èczema.

1

Bola nocturna (poema aerostàtic)

Perejaume, Vicenç Altaió

Bola nocturna

A Perejaume

T Perejaume, *Bola nocturna*, i **Vicenç Altaió**, *El pintor Perejaume s'ha tallat les mans per abraçar l'airecel*

E Sabadell: Èczema, 1980

FOR 23 x 22 cm

DES Sobre de paper d'estrassa imprès amb tinta vermella. A l'interior, un full de presentació en paper groc i un globus de paper de seda blau en forma de pera d'un metre d'alçada, plegat

IMP Casa Fores i Seringuer

TIR 500 exemplars

Es tracta del número 13 de la col·lecció d'*Èczema*, i es també el primer llibre d'artista de Perejaume. La Casa Fores era un establiment del barri de Gràcia de Barcelona que s'havia implicat en la reivindicació brossiana d'una cultura popular, tal com feien els Amics de l'Art Nou als anys trenta. Perejaume va pensar aquesta obra a Ca l'Oller de Dones d'Aigua, a Sant Iscle de Vallalta, on havia instal·lat el seu estudi i havia fet accions amb globus il·luminats en nits poètiques. L'obra era un sobre tancat que a l'interior contenia el globus, que es podia unflar i fer volar fins a desaparèixer. Duia un poema de Perejaume imprès al paper blau del globus i encetava també una col·laboració prolífica de Vicenç Altaió amb Perejaume. A l'interior del sobre, Altaió presentava l'artista amb un text imprès damunt d'un full de color groc: “[...] La lectura ja no té memòria ni reedició. El globus fa viatge i arriba Enlloc. No organitza l'ordre del vol, substitueix l'aviador pel diseg. De fet, però, és poeta [...] Poesia visual, poesia fonètica. Poesia acció...”.

Es van efectuar diversos enlairaments en les cinc presentacions del número:
 20 de desembre de 1980. Ca l'Oller de Dones d'Aigua. Sant Iscle de Vallalta
 16 de gener de 1981. A les vuit del vespre a la cruïlla Aragó – Rambla Catalunya.
 Barcelona
 20 de gener de 1981. Al cim del Costabona (2.464 m)
 24 de gener de 1981. En acabar el mercat a la Plaça. Vic
 28 de gener de 1981. A 2/4 de 10 de la nit al terrat de l'Escola Illa. Sabadell

Al catàleg *Èczema, del textualisme a la postmodernitat*, 1978/1984, Museu d'Art de Sabadell, 2002, Perejaume explica que el projecte va ser ideat el 1980 a Ca l'Oller de la Cortada: “Era tal l'ombradiu, l'espessor vegetal, l'allocament, que no és d'estranyar aquest afany que l'obra manifesta per sortir-ne, per desprendre-se'n, per veure, de fora estant...”. La bomba va ser executada a la Casa Fores per Joan Arola i Agustí Solé, i la impressió serigràfica del poema, als tallers Seringuer ⁽¹⁾.

1. Vegeu l'article de Lluís Permanyer (*La Vanguardia* [21/01/1981]) i el de Joaquim Sala Sanahuja (*El Correo Catalán* [04/03/1981]).

2

Doble d'ona
Fina Miralles, Vicenç Altaïó

Doble d'ona

A Fina Miralles

T Vicenç Altaïó, *La calcomania i la taca + Foc i reflex sota les aigües + Sobre les aigües*

E Sabadell: *Èczema*, 1981

FOR 150 x 17 cm

DES Una llarga tira de cartolina blanca ondulada, enganxada a una altra tira de cartolina tintada en blau cel, plegada en acordió. Un text de presentació, imprès amb tinta blava, fa de faixa

IMP Obra original tintada a mà

TIR 300 exemplars

L'art català va ser dominat pels homes fins a l'era conceptual, a la dècada dels seixanta, però hi van interrompre les dones i el seu missatge femení. Membre destacada d'aquesta generació d'artistes, Fina Miralles (Sabadell, 1950) va participar de l'activisme dels anys setanta amb una referència sempre constant a la relació amb la natura. L'any 1973, per exemple, es va enterrar mig cos en una acció titulada *Dona-Arbre*, i el 1975 es va recobrir tota de palla en una altra acció, *Recobriment del cos amb palla, talment com una metamorfosi d'Ovidi*. El punt més àlgid de la seva trajectòria va ser la seva participació al pavelló espanyol de la Biennal de Venècia de 1978.

Va ser a través de les seves vivències a la masia de Serrallonga que Fina Miralles va establir un vincle molt estret entre natura i art, amb obres que exposava a les seves mostres barcelonines, com ara *Paisatge de Serrallonga*, de 1973, o *Paisatge farigola*, de 1979.

En aquest objecte-llibre incorpora una sèrie experimental de tintats de papers submergits en una superfície d'anilina blau cel, que acoloria els suports amb un aspecte de pintura-pintura, quan en realitat era la mateixa natura la que deixava una empremta, que semblava un exercici abstracte, una acció vinculada al rastre dels elements damunt d'una paper. “El paper no cal obrir-lo ni és estàtic. Baixa a les aigües i es tenyeix per les dues cares, l'anvers i el revers de la pintura. Sobreviu el llenç més mort encara, doblement. Agitat, es plega l'ona i s'enrotlla en cercle. Dins de la reducció, set vèrtexs i set visions, el projecte que aplega el fragment del mar, el cercle i l'estrella. Es desplega, es mou quiet. Ingressa a l'espai, es desenrotlla en espiral, s'estira l'onada, el fragment d'ona, els límits del xopat i l'assecat. La pell d'una relació còsmica en el volum i el pla. El blau certifica el mar”, escriu Altaió.

El llibre es va presentar a Barcelona, a l'espai Metrònom, el 7 d'abril de 1981.

3

Père-Lachaise
Antoine Laval, Vicenç Altaió

Père-Lachaise

A Antoine Laval

T Vicenç Altaió, *Nodrint-se les arrels, com una opressió... i Demà canvia el número...*

E Sabadell: Èczema, 1981

FOR 34,5 x 25 cm

DES Quatre fulls de cartolina blanca setinada, amb cobertes de lli blanc en malla. Les cobertes van cosides amb un repunt en fil vermell. Cal, doncs, trencar el "precinte" per iniciar la lectura. Textos a dues tintes (vermell i negre). A la contracoberta s'indica, per error d'impremta, la data "gener de 1981".

TIR 500 exemplars

Obra realitzada en col·laboració amb l'artista belga Antoine Laval, amb una evocació del cementiri parisenc de Père-Lachaise i els personatges referencials enterrats, amb visita a les tombes d'Allan Kardek, Chopin, Proust, Nerval, Apollinaire o Gertrude Stein. Ricard Mas evoca, a *Èczema, del textualisme a la postmodernitat, 1978/1984* (Museu d'Art de Sabadell, 2002), la gènesi d'aquest llibre a partir del viatge que l'octubre de 1981 Altaió fa a París amb Perejaume i Pepa Balsach i, un cop allí, s'instal·len a casa de Joaquim Sala-Sanahuja. A través de l'artista Gemma Sin, Altaió coneix Antoine Laval i visita el seu taller, i amb ell també visita el cementiri Père-Lachaise. Uns mesos després, tots dos confeccionen aquesta edició:

“J'ai rencontré Vicenç à Paris en octobre 1981 suite à la visite de mon amie et peintre Gemma Sin chez Joaquim Sala-Sanahuja et chez qui Vicenç était de passage. Vicenç me connaissait de par mon exposition de janvier 1981 à Metrònom, mais on ne s'était pas rencontrés à Barcelone. Après sa visite chez Joaquim en octobre 1981, Gemma a organisé une rencontre entre nous dans notre appartement de Paris. Nous sommes devenus amis instantanément et communiquons au départ par signes et onomatopées puisque ni lui ni moi ne maîtrisions la langue de l'autre.

À Paris, nous avons visité ensemble les Catacombes. L'image de la couverture du **Père-Lachaise** est faite à partir d'une carte postale de l'entrée des Catacombes que j'ai détournée. Je pense que nous avons été impressionnés et inspirés par l'agglomérat de squelettes entassés comme une librairie sous la ville. À notre retour du voyage de Paris-Barcelone, nous avons réalisé dans la même soirée, chez moi à la Calle Hurtado, le livre du **Père-Lachaise** avec les affiches restantes de mon exposition de janvier 1981 à Metrònom. Nous les avons pliées en livrets. Il en restait suffisamment pour faire un numéro d'*Èczema*.

Notre collaboration s'est prolongée en fraternité. Ayant quitté Barcelone pour Bruxelles, j'ai participé, les années suivantes, à d'autres numéros d'*Èczema*, et résidais à chaque retour chez lui à Sabadell.

- Une intervention dans “é que é” en 1982 suite à un voyage à Lisbonne avec Vicenç, Pepa, Joaquim et d'autres amis du voyage.

- En 1983, en partant de mes travaux sur le mètre mobile, je réalisais mon premier livre imprimé de phrases pliantes pour un numéro d'*Èczema* et demandais à Vicenç d'y inscrire ses textes. Un livre que je voulais sur la manipulation et le processus en devenir. Bref, sur l'inachevé, le changement perpétuel. Mais le titre que je donnais au livre *L'inachevé n'est pas encore là* allait devenir prémonitoire.

Ce qu'il y a de bien particulier chez Vicenç est sa faculté géniale du poète de cristalliser l'instant en un événement, un livre, une édition. On sait, en sa présence, que rien n'arrive par hasard et que chaque événement, aussi commun soit-il, contient son propre potentiel.”

Antoine Laval

4

La dona és Mallarmé, La dona és Uclés

Josep Uclés, Vicenç Altaió

Sabadell: Èczema, 1982

28 x 20 cm

La dona és Mallarmé. La dona és Uclés

A Josep Uclés

T Vicenç Altaió, Dorothea Vossenbäumer / Mínguez Mínguez / Juliana Tavalazza /
Montserrat Nolla / Makòkia (Maria Pueyo Calafi) / Roberta Elizabeth Cowel

E Sabadell: Èczema, 1982

FOR 28 x 20 cm

DES Quadern de cobertes daurades cartoné amb il·lustracions d'Uclés. Interior cobertes: "De J. Uclés i V. Altaió amb amor a", seguit d'una llarga sèrie de noms de personatges femenins relacionats amb Èczema impresos en lletres blanques sobre fons lila, que decoren les guardes. Vuit fulls dobles. Cobertes, portadella i sis il·lustracions d'Uclés en b/n, una de les quals, a doble pàgina. S'inclouen, també, fotografies i biografies de les set poetesses *falses* antologitzades.

Uclés era un pintor d'una personalitat pictòrica clara. La seva pintura era exclusivament seva. Els seus quadres es reconeixien d'immediat. No hi havia dubte. Ja fos als anys vuitanta o després, sempre hi havia aquella iconografia de personatges ambigus i animals. Com Joan Ponç o Zush, el seu era un món que narrava obsessivament la condició de l'home, amb reiteracions del seu discurs gràfic.

Precisament aquesta fidelitat a la representació figurativa va fer que fos el nostre primer pintor "transavantgardista". En el moment de la difusió d'aquest corrent, que va néixer a Itàlia als anys vuitanta i després es va expandir per Alemanya i va arribar a Catalunya quan encara la nostra pintura recercava l'abstracció pura, l'obra d'Uclés va significar tot un esclat, amb les seves grans teles, de colors freds, de pinzellada enèrgica, on circulaven aquests personatges convulsos. Uclés va ser llavors reconegut i apreciat, i va trobar espai a les galeries més contemporànies, i fins i tot ressò a Itàlia a través de la Galeria del Naviglio, a Milà.

Altaió s'havia interessat en l'escriptura des del jo dels altres i havia imaginat escriure des de l'òptica femenina, en aquest cas, inventant unes poetesses redescobertes, impulsades per un poeta i un pintor de gènere masculí. No cal dir que Uclés va participar amb entusiasme en el projecte, que inspirava també els seus personatges andrògins.

La presentació de l'edició es va fer a la Galeria Trece de Barcelona, el 14 de setembre de 1982, en el context de tres setmanes d'activitat artística, que llavors coordinava Antoni Estrany. Uclés i Ernesto Fontecilla pintaven un gran mural amb col·laboració mútua. Després, al vespre, a la Roca del Vallès, s'hi va fer una festa⁽²⁾. Uclés va il·lustrar la coberta del llibre de Vicenç Altaió *Biathànos o l'elogi del suïcidi* (Barcelona: Llibres del Mall).

2. Vegeu BOSCH, Glòria (2000). *Josep Uclés... com un cos anònim de veus*. Barcelona: Ed. Mediterrània. I DOCTOR SCOPIUS. "La dona és qui menys s'ho pensa", *Avui*, Barcelona [23/09/1982].

LLIBRES D'“ARCTICSTES”

Una nova situació començava a sorgir al Midi francès, amb exposicions com *Impact* o programacions com les de la Casa de Cultura de Montpeller. La Fundació Miró de Barcelona se n'havia fet ressò, d'aquesta nova dinàmica, i va programar mostres com la dedicada a Claude Viallat o a Art-Bus. L'exposició *Casino*⁽³⁾ reflectia tots els contactes personals entre la revista *Symptômes* de Perpinyà, *MEDaMoThi* de Montpeller i *Èczema*, tota una plataforma de difusió que havia de permetre un intercanvi d'idees. Els creadors implicats representaven el present: Alkema, Balsach, Barceló, Duran Esteva, Isabel Esteva, Foulon, Gabriel, Garcia Sevilla, Girós, Gerard Joncà, Miralles, Noguera, Carles Pazos, Perejaume, Uclés o Vargas.

Bèstia, Extra! i Àrtics

La segona exposició, *Bèstia*, responia a una necessitat del recentment creat Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya de manifestar una opció actual de la creativitat contemporània. El conseller Max Cahner inaugurava la seu de la Conselleria al Palau Marc, al capdavant de la Rambla. En un petit espai, que va expandir-se a la mateixa Rambla, un grup de comissaris, entre els quals figurava Vicenç Altaió, conjuntament amb Glòria Picazo i Daniel Giralt Miracle, van organitzar aquesta mostra els mesos de març i abril de 1984, amb la presència d'artistes com Francesc Abad, Rosa Agenjo, Frederic Amat, Jordi Benito, Yamandú Canosa, Ramiro Fernandez, Gabriel, Ferran Garcia Sevilla, Juma, Francesca Llopis, Xavier Manubens, Víctor Mira, Navarrete, Pere Noguera, Ramon Puiggené, Riera i Aragó, Benet Rossell, América Sanchez, Síndria Segura, Szenczi/Mañas, Steva Terrades, Josep Uclés, Xabela Vargas i Zush, i el número “Copula Cuprum” de la revista *Èczema*.

Coberta de l'exposició *Bèstia* amb l'anvers d'una carta objecte de Noël Cuin

3. *Casino: Casino* [Fundació Joan Miró, Mas Tardieu, MEDaMOTHI, automne/tardor de 1983] c [comissaris], Vincenç Altaió, Lena Balaguer, Maria-Josep Balsach, Jean Calens, Glòria Picazo, Brigitte Rambaud, Tjeerd Alkema, Marc Aurelle, Llorenç Balsach...; textos, Patrick Gifreu, Daniel Giralt Miracle.

El maig-abril de 1987 va tenir lloc al Palau Robert de Barcelona l'exposició *Extra!*, comissariada per Vicenç Altaió, Daniel Giralt Miracle i Glòria Picazo. Els artistes seleccionats eren Sergi Aguilar, Jordi Benito, José Manuel Broto, Tom Carr, Pep Duran Esteva, Gabriel, Francesca Llopis, Víctor Mira, Pere Noguera, Carlos Pazos, Perejaume, Jaume Plensa, Riera i Aragó, Susana Solano i Uclés.

La mostra feia palesa una objectiva presència escultòrica per mitjà de les obres de Sergi Aguilar, Susana Solano, Jaume Plensa, Riera i Aragó, Gabriel i Tom Carr. Optava per la reivindicació d'instal·lacions escenogràfiques, gràcies a Pere Noguera, Perejaume, Pep Duran i Carles Pazos, i descobria un Uclés volumètric.

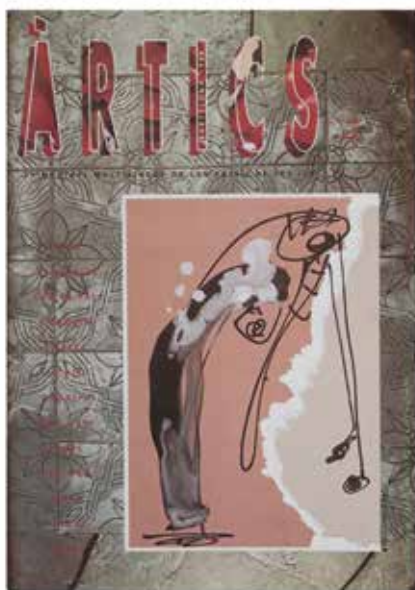
Després de l'aventura d'*Èczema*, Altaió promou, amb Jordi Colomer, Joaquim Pibernat i Francesca Llopis, la revista *Àrtics*, a la qual més tard s'afegeix Manel Guerrero, un projecte trimestral, multilingüe de les arts i de les Ics, que es publica entre els anys 1985 i 1990. Segons expliquen en una conversa amb Julià Guillamon, al darrer número, el 0, 1990, "*Àrtics* es volia presentar, d'entrada, com una enciclopèdia poètica. Això vol dir que trobàvem determinant el fet que tingués una seqüència closa", i va ser veritat, perquè va créixer del número 1 al 8, i tot seguit, del -8 al 0.

Un aspecte rellevant de la revista eren les cobertes, amb una relació inicial de 17 artistes, als quals se'ls va encomanar un dibuix que s'integrava després amb el diàleg visual d'un altre artista, amb noms centrals com John Cage, Meret Oppenheim, Joseph Beuys, Antoni Tàpies, Robert Motherwell, Emilio Vedova, Joan Brossa, Andy Warhol, Claude Viallat, Cy Twombly, Arnulf Rainer, Sol Lewit, Eduardo Chillida, Tadeusz Kantor o Joseph Kosuth.

No tractava només les arts visuals, sinó que es manifestava pluridisciplinàriament, amb col·laboracions de

Cartell de l'exposició *Extra!* dissenyada pels artistes Jordi Colomer i Josep Bagà.

A cada coberta d'Àrtics, un artista major del segle dialogava amb un d'emergent: al -3, Plensa amb Chillida i al -0, Colomer amb Kosuth.

Cobertes dels números -5 i -3 d'Àrtics, i doble pàgina interior del número 0. La revista va pujar de l'1 al 8 i va baixar del -8 al 0 i es va convertir en una enciclopèdia dels inicis de la postmodernitat.

diversos pensadors. Altaió hi va participar també amb els seus escrits en els números següents:

1986: “Jaume Plensa, la pell del dolor”, *Àrtics*, núm. 3. Traducció a l’anglès d’A. Kerrigan.

“Miquel Barceló, el foll seny”, *Àrtics*, núm. 5. Traducció a l’anglès d’A. Kerrigan.

“L’art de les Ics”, conferència a la llibreria La Tralla amb motiu de la presentació d’*Àrtics* a Vic.

1987. “Entrevista a J.L. Froment”, *Àrtics*, núm. 6.

“Tadeusz Kantor”, en la presentació del número 7 d’*Àrtics*, al Mercat de les Flors, Barcelona.

1988. “Uclés. Nevermore. Mai més”, *Àrtics*, núm. -6 (març-maig 1988). “La fee: enlloc del futur”, *Artics*, núm. -4 (setembre-novembre 1988).

Antologia de poesia *La mà altra*, amb textos de Brossa, Ràfols Casamada, Bauçà, Gimferrer, Hac Mor, Sala-Valldaura, Pont, Terron, Gifreu, Perejaume, Sunyol, Ribas, Casassas, Roig i Zayas, dins *Àrtics*, núm. 3.

Altaió a l’estudi de l’artista Francesca Llopis, que va ser també el lloc de redacció dels primers números d’*Àrtics*. Fotografia de François Lagarde.

5

Groc, el ventríloc, o la indigestió de la veu
Francesca Llopis, Vicenç Altaïó

Groc, el ventríloc, o la indigestió de la veu

A Francesca Llopis

T Vicenç Altaïó

E Barcelona: Albert Ferrer Editor, 1984

FOR 24,5 x 16 cm

IMP Papers d'Art (estampació calcogràfica) / Grafos Art (impressió tipogràfica)

TIR 310 exemplars

Groc, el ventríloc, o la indigestió de la veu, amb dibuixos de Francesca Llopis i editat per Albert Ferrer Editor, dins la col·lecció “Cobalt”, l’any 1984. Es van editar dos-cents cinquanta exemplars numerats amb caràcters àrabs i seixanta en xifres romanes, que incloïen un gravat original signat per Francesca Llopis. L’artista ja havia col·laborat amb la revista *Èczema*, amb dibuixos per a l’obra de Jordi Coca *Sopàrem a Royal*, del 1983.

Groc, el ventríloc, o la indigestió de la veu és un dels textos recollits i signat a Brussel·les l’any 1983. Són proses poètiques, a les quals segueix *C’J’T*, fet a París el 1982; *Vols-i-dos*, escrit també a Brussel·les, i *Stuà*, fet a Anvers el 1982. Finalment, s’afegeix el poema *El desig i la temptació*, fet a Montpeller el 1983.

Francesca Llopis simbolitzava la generació de dones pintores que venien de l’Escola Eina de Barcelona i que suposaven la incorporació d’unes figuracions cromàticament vives i expressionistes. El llibre incorporava quatre dibuixos a tota pàgina i vint-i-set dibuixos més, que resseguien els textos, tots en blanc i negre.

“A principi dels anys 80 jo sortia de l’escola Eina, que tenia com a peculiaritat la quantitat d’experiències artístiques que realitzàvem i un fet significatiu: la relació que establírem amb artistes d’altres generacions, com Sílvia Gubern o Maria Girona.

L’any 1981 vaig fer la primera exposició a la Galeria 491, especialitzada en joves artistes. El 1982, vaig fer una exposició a la Galeria Eude a proposta de Ràfols-Casamada i vam fer una petita edició amb uns textos de Carles Hac Mor, Joan Todó i Vicenç Altaió.

Amb un grup d'artistes d'Eina, vam organitzar, ensems amb l'Ajuntament de Barcelona, el primer i el segon Saló de Tardor, on presentàvem el treball d'artistes de la nostra generació, tot un esdeveniment, ja que en aquells temps no disposàvem d'espais expositius. A partir d'aquest fet, la Galeria Maeght, a Barcelona, em va proposar exposar-hi, una oportunitat inesperada per a una jove artista, com era jo en aquell moment. La Galeria Montenegro de Madrid em va fer la mateixa proposta i Luis Francisco Pérez va escriure al catàleg, i més tard Carles Hac Mor em va proposar per a l'espai Metrònom, una altra experiència inesborrable.

Amb el Vicenç ens vam conèixer entremig de tota aquesta activitat i d'altres, i va ser l'inici d'un viatge excitant, creatiu i ple d'aventures. El primer que em va proposar va ser participar a la revista *Èczema* fent una col·laboració amb Jordi Coca, que va donar fruit a una llarga amistat.

Després, a la Fundació Miró, Vicenç Altaió i Glòria Picazo van organitzar l'exposició de llibres d'artista *El viatge*, on vaig presentar-ne un fet a Varsòvia l'any 1981 durant els esdeveniments del cop militar que es va produir en aquell moment i on jo hi era!

Més tard, vaig participar a *Bèstia!*, al Palau Marc, i *Casino*, a la Fundació Miró, a cura també d'ells dos.

L'any 83 vaig conèixer Brigitte Rambaud i vaig exposar a la seva galeria, MEDaMothi, a Montpeller, i en altres espais a França, on, juntament amb el Vicenç, hi teníem amics, com Eric Fabre, a París. Un temps en què es parlava de l'Axe-Sud com un corrent artístic que es produïa als Països Catalans.

L'any 84 vam crear, conjuntament amb Jordi Colomer, Joaquim Pibernat i el Vicenç, la immensa revista *Àrtics*, que viuria quatre anys i dels quals, durant més de dos, hi vaig fer una intensa labor de comunicació, disseny i aportacions d'artistes de l'estranger i d'aquí.

Aquell mateix any, vam editar el llibre *Groc, el ventríloc...*, on vaig fer una multitud de dibuixos amb tinta negra. Les figures que en aquella època pintava eren fruit d'un imaginari construït a partir de referències mitològiques i urbanes. Els cossos ballaven pels terrats de la ciutat, s'estimaven i tenien un contingut eròtic i maquinista.

La nostra última col·laboració va ser també, conjuntament amb Glòria Picazo, al Palau Robert, amb l'exitosa exposició i catàleg *Extra!"*

Francesca Llopis

“En efecte, el llibre *Groc, el ventríloc, o la indigestió de la veu* recull quatre textos del període de Brussel·les, on vivia a casa de l’amic Antoine Laval i que fan referència a la idea de desplaçament, l’alteralitat, l’antiacademiscisme i la ventrílòquia, temàtiques clarament postmodernes i d’hermafroditisme polític, tot regit per l’impuls eròtic, polític i estètic.”

Vicenç Altaió

6

Le Parole rampanti

Antoni Tàpies, Vicenç Altaió i altres

1986

Le Parole rampanti

A Antoni Tàpies, Amat, Colomer, Duran, Perejaume, Noguera, Balsach, Pazos, Benito, Llopis, Mestres Quadreny, Brossa

T Vicenç Altaió, Gifreu, Marçal, Piera, Sala-Valldaura, Soler, Hac Mor, Sala-Sanahuja, Domènec, Pont, Bauçà, Terron, Coca, Brossa

E Roma: Periodico Semestrale de "le parole gelate", diretto da Luciano Martinis, 1986

FOR 70 x 50,4 cm

IMP Tipografique La pyramide, Roma

TIR Litografia 100 ex.

Amb Tàpies, el 2005. Fotografia de Jordi Play

Pàgina del darrere amb la partitura de Mestres Quadreny i poemes de Brossa. A la doble pàgina interior, artistes i poetes de l'entorn d'Àrtics

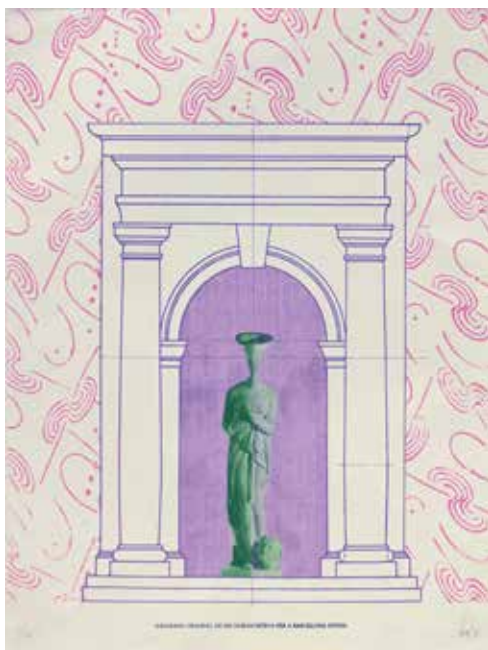
“Le mie origini friulane, con la loro lingua e cultura “a parte” mi hanno sempre fatto sentire vicino alla cultura e alla storia catalana. Negli anni settanta avevo viaggiato più volte in Catalogna dove però a causa del regime franchista, particolarmente odiato perchè anti catalano, la produzione artistica e culturale era nascosta e censurata.

Subito dopo la morte di Franco, tuttavia, ci fu un repentino risveglio di tutte le arti, in cui la lingua fino ad allora messa al bando si rivelava tutt'altro che eradicata e pronta ad assumere il ruolo di simbolo della rinascita culturale catalana.

Il mio primo contatto fu l'intellettuale Vicenç Altaió che avevo conosciuto tramite la compositrice contemporanea tedesca Christina Kubisch. Vicenç mi fece conoscere il gruppo degli artisti contemporanei a Barcellona, la cui straordinaria vivacità mi convinse a dedicare un numero della mia rivista a questa importante fase culturale di quel popolo. Riuscimmo a coinvolgere anche il grande artista Antoni Tàpies che evidentemente credeva nell'importanza (anche politica) del progetto. In Tàpies ho conosciuto un artista che, nonostante la fama internazionale, si è rivelato molto disponibile; non nego che la sua ammirazione per la musica di Giacinto Scelsi di cui ero già editore, mi facilitò molto l'approccio...

Anche l'incontro con il poeta Joan Brossa fu affascinante: aveva uno studio all'ultimo piano di un palazzo di periferia, completamente vuoto tranne un tavolo con una sedia al centro e il pavimento era ricoperto da uno spesso strato di fogli strappati: un luogo surreale dove regnava solo la Poesia. Una sola sedia: i visitatori erano per forza di cose di breve passaggio...”

Luciano Martinis

7

Pep Duran i Esteve, Vicenç Altaió

Barcelona: Barcelona-Divina, 1986

Barcelona-Divina

A Duran i Esteve

T Vicenç Altaió

D Ricard Badia

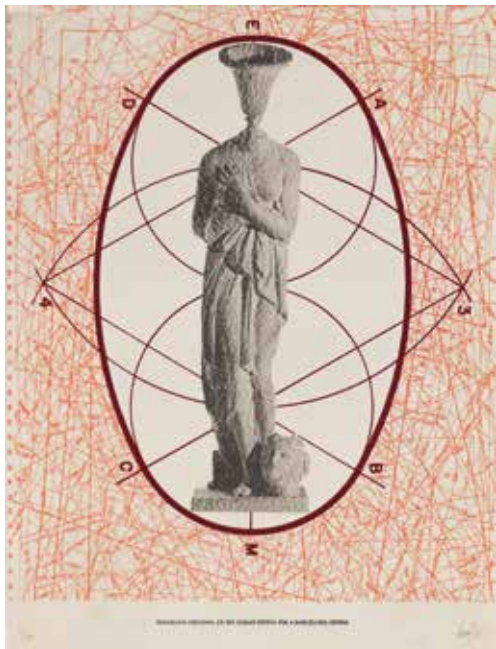
E Barcelona: Barcelona-Divina, 1986

FOR 75 x 55 cm

DES Carpeta format sobre, en gravat sec, que conté un text sobre Barcelona-Divina i un altre sobre l'artista Pep Duran i Esteve, i tres serigrafies originals de l'artista.

Existeix també una edició en petit format amb els textos en castellà i anglès, més la invitació

TIR 100 exemplars

Barcelona-Divina era un local del carrer Mare de Déu del Pilar número 24, a tocar del Palau de la Música de Barcelona. Dissenyat per Pep Duran Esteva, va acollir exposicions individuals de Lluís Vilà, Ignasi Aballí o Jordi Cano, o col·lectives com *Art i arquitectura, o art mort?*, amb obres de Frederic Amat, Gabriel, Josep Maria Joan i Rosa, Rufino Mesa i Jordi Benito.

Pep Duran havia participat amb protagonisme a les exposicions comissariades per Altaió, i el darrer projecte d'*Èczema* havia estat precisament una obra seva, *Cravan-Mor* (Pep Duran Esteva, maig de 1984). Les seves mostres individuals a la Galeria Joan Prats i al Museu de la Indumentària havien cridat l'atenció per un domini de l'espai i dels muntatges, que havia estudiat a l'Institut del Teatre i havia exercitat amb el recentment creat Teatre Lliure.

La seva primera presentació a Barcelona havia estat a la Galeria Adrià, i a l'espai Metrònom havia fet un projecte amb una sèrie de "mans", de maniquins, de restes d'aparadors, fotografiades o fotocopiades.

8

La llengua suspesa
Miquel Rasero, Vicenç Altaió

La llengua suspesa

A Miquel Rasero

T Vicenç Altaió

E Barcelona: Antoni Agra, 1986

FOR 20 x 17,5 cm

DES Carpeta que inclou nou fulls amb set gravats en fusta i una capçalera i dos poemes.

TIR 500 exemplars

Entre els anys 1985 i 1992, l'editor Antoni Agra va promoure la Col·lecció “Tabelaria”, que aplegava poemes d'un escriptor i gravats d'un artista dins d'una carpeta que es tancava en un punt i amb els fulls esparsos. En total, van ser onze números, i el de Vicenç Altaió corresponia al 6. La resta: (1) BARRAL, Carlos. *Poemas heráldicos*, amb il·lustracions de Borja de Pedro. (2) GÓMEZ OLIVER, Valentí. *Set turons*. Il·lustracions amb gravats a la fusta de Ramon Herreros. (3) CATAÑO, José Carlos. *Muerte sin ahí*, amb Yamandú Canosa. (4) DACHS, Ramon. *Oba gues*, amb Ramon Guillén i Balmes. (5) ZAMBRANO, María. *Árbol*, amb Baruj Salinas. (7) COLLAZOS, Óscar. *A Laia*, amb Frederic Amat. (8) ALZUETA, Miquel. *La restauració del cor*, amb Joan Hernández Pijuan. (9) ESCOBAR, Miguel. *Lentos paseos*, amb Leticia Feduchi. (10) MÉNDEZ FERRÍN, Xosé Luis. *Morte de Amadís*, amb Alberto Carpo. (11) GRAS BALAGUER, Menene. *Alimento del tiempo*, amb Jorge Castillo.

Tota la col·lecció té les mateixes característiques de format i contingut. Miquel Rasero era, llavors, un pintor molt present i distingit en les biennals i col·lectives que promovien una alternativa a la pintura abstracta que havia arrelat a la Barcelona dels setanta.

“Fue a partir de mi primera exposición, en la Galería 13, dirigida por Carlos de Aguilera, que recibí una invitación del poeta Carles Hac Mor. Días más tarde, asistí a una cena en casa de F. Llopis, entonces pareja de Vicenç Altaió, donde volví a coincidir con Hac Mor. Aquella noche sentí como todos los que allí estábamos, participábamos en un espíritu que en cierto modo nos unía. Una generación de artistas que en aquellos primeros años 80 trabajábamos bajo un mismo aire de renovación, frente a la generación anterior más conceptual y abstracta.

Recuperábamos la pintura, hecho que nos hacía, sin apenas saberlo, coincidir con el “Genius Loci” de Bonito Oliva y su defensa de la transvanguardia, así como de los movimientos alemanes con Anselm Kiefer.

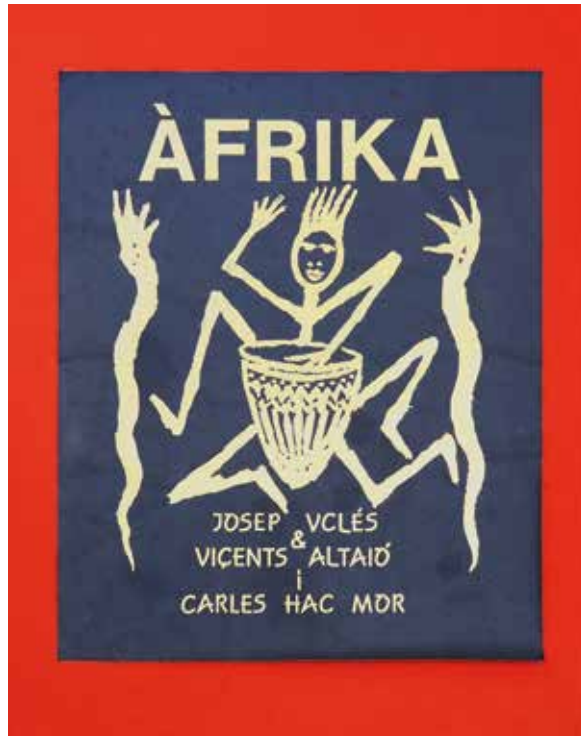
Antonio Agra, editor y posteriormente amigo, realizaba su colección “Tabelaria” uniendo a un pintor y un poeta en cada uno de los libros que la componían, una propuesta que siempre habrá que agradecerle, a pesar de su natural Guadiana. Hablé con Vicenç Altaió y le propuse el tema, no lo dudó.

Mi preocupación esencial entonces fue, sin “perder de vista mi pintura”, introducir letras o palabras en el dibujo, una forma de amplificar la imagen y al mismo tiempo inmiscuirme en la poesía de Vicenç.

Creo recordar que yo no leí sus poemas, ni él vio mis grabados hasta una vez finalizado el libro.

Guardo un buen recuerdo de aquel tiempo.”

Miquel Rasero

9

Àfrika

Josep Uclés, Vicenç Altaió i Carles Hac Mor

Àfrika

A Josep Uclés

T Vicenç Altaió i Carles Hac Mor

E Barcelona: Taller Barberà, 1989

FOR 94 x 80 x 5 cm

DES Cada carpeta té un contingut de 10 aiguaforts de 59 x 54 cm, tirats a sang damunt paper japonès i Velin Arches de 240 g a dues tintes i acompanyats d'una foto en blanc i negre de Leopold Samsó

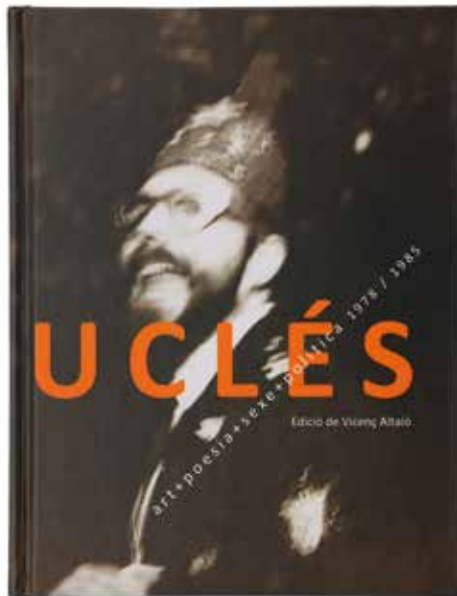
Cada aiguafort s'acompanya de poemes manuscrits de Carles Hac Mor i Josep Uclés i d'una sèrie de quatre poemes gràfics de Vicenç Altaió, tots damunt paper Velin Arches de 240 grams

Existeix també una edició en petit format

TIR 30 exemplars

Segons Glòria Bosch, al seu llibre *Josep Uclés... com un cos anònim de veus* (Ed. Mediterrània, Barcelona, 2000), Uclés volia que aquest llibre d'artista tingués un caire eròtic i va creure que la millor manera era que l'autor dels textos fos una dona. Va pensar primer en textos de Maria-Mercè Marçal, amb qui parla del tema entre els anys 1981 i 1982, però l'erotisme inicial esdevé maternal, i llavors va contactar amb María Jaén, amb qui l'obra pren el nom d'*Àfrika*, però no va reeixir, i llavors canvia de sexe i ho fa amb Vicenç Altaió i Carles Hac Mor.

En el llibre *Uclés, art+poesia+sexe+politica*, editat per Vicenç Altaió (Museu de Granollers, 2008), es recull una explicació autobiogràfica del pintor sobre aquest llibre:

“Cap al 1979 prengué forma, en mi, la voluntat de fer una carpeta d'obra original, una carpeta en la qual fos mantinguda la qualitat artística basada en el sistema manual de l'aiguafort i en el tiratge mínim com a reforçament d'aquest valor. També tenia necessitat que aquesta carpeta tingués un clar caire eròtic i que obrir-la fos com un acte semiclandestí i un ritual personal de fruïció visual del plaer de la vida [...]”.

10

L'amour latent

Carlos Pazos, Vicenç Altaió

L'amour latent

A Carlos Pazos

T Vicenç Altaió (traducció del català al francès de Patrick Gifreu)

D Freddy de Vree

E Brussel·les: Galerie Camille von Scholz, 1990 (Éditions Camomille, 9)

FOR 40 x 28 cm

DES Capsa folrada de vellut de color rosa, que conté a l'interior una separata amb el text en francès, una sèrie de fotografies a partir de Polaroid i un calaix amb un objecte original i una *plaque* amb el text original *Amor latent - ella era ell*.

IMP Color Copy (fotografia)

TIR 41 exemplars

Final dels anys 80. Quasi tot semblava possible, en l'art: oportunitats, suport institucional, afició creixent, en definitiva, 'buenos tiempos para la lírica'.

Camille von Scholz, esposa d'un alt càrrec de la Unió Europea, va assistir a la inauguració de l'exposició *A ras de sol, le dos au mur*, on es mostraven algunes peces meves, que es va realitzar el 1989 al Centre Borschette de Brussel·les, amb motiu de la primera presidència espanyola del Consell de la UE.

Camille, que tenia una galeria i una editorial, Éditions Camomille, va trucar a un dels seus artistes perquè l'informés d'allò que havia trobat prometedor. Aquest artista era ni més ni menys que Zush (avui, Evru), que va dir-li: 'Pazos és molt bo. Està més boig que jo'".

Amb aquesta referència fonamental es va posar en contacte amb la meva galerista, Marisa Ciento, i va venir a veure'ns a Barcelona.

En aquells moments la ciutat semblava que podia deslliurar-se del decaïment de les arts en què s'havia submergit des de finals dels anys 60, sobretot a causa del poquíssim interès de la burgesia catalana envers les noves propostes plàstiques sorgides després de Dau al Set.

El meu treball la va convèncer i va decidir fer-me una exposició individual, acompanyada d'un llibre d'artista produït per la seva editorial.

L'any 1990, Polaroid va elegir-me per a una sessió de treball amb la seva càmera gegant que, pel seu format, aconseguia unes imatges de definició extraordinària. Vaig triar com a model Lola de Huelva, travesti que treballava habitualment al Villa Rosa, un híbrid de cabaret-bar de cambres situat al carrer de l'Arc del Teatre, al cor del Barri Xino. Lola de Huelva imitava Lola Flores amb una tècnica, un humor i una convicció tan seductors que vaig enamorar-me del personatge.

Les imatges resultants també van semblar-li engrescadores a l'amic i còmplice Vicenç Altaió, que va convertir-les en l'eix del text que li havia demanat. Amb tot plegat, vaig marxar cap a Brussel·les ignorant que encara havia de passar la prova de foc definitiva.

Camille von Scholz i Freddy de Vree, crític i poeta encarregat de la línia editorial i de les maquetes de la col·lecció, van quedar molt impressionats amb el material i, també, amb el text del Vicenç. No hi havia pensat, però justament llavors Almodóvar començava a tenir molt d'èxit a Europa, i això possiblement va facilitar-los la lectura. Els excel·lents artesans d'Anvers s'ocuparien de posar en solfa l'enginy.

Però abans d'això, Camille, com sempre molt amable i generosa, va invitar-me a dinar i em va encomanar que triés el menú i els vins. En acabar l'àpat, va dir-me que podíem seguir el nostre projecte, perquè havia superat la prova. Va ser taxativa en afirmar: 'Un artista que no sap menjar i beure no pot treballar amb mi.'

El desembre de 1990 es va inaugurar l'exposició *Christmas Blues* i es va presentar *L'amour latent*, amb la presència de tots els implicats en l'aventura que he mencionat en aquest text."

Carlos Pazos

"Cal afegir-hi: la bellesa folrada dins una capsula 'rosa' per a un llibre que és com un petit moble portafolis, a l'anglesa, per tenir-lo damunt del tocador, al dormitori. És un esguard de trànsit, melancòlic.

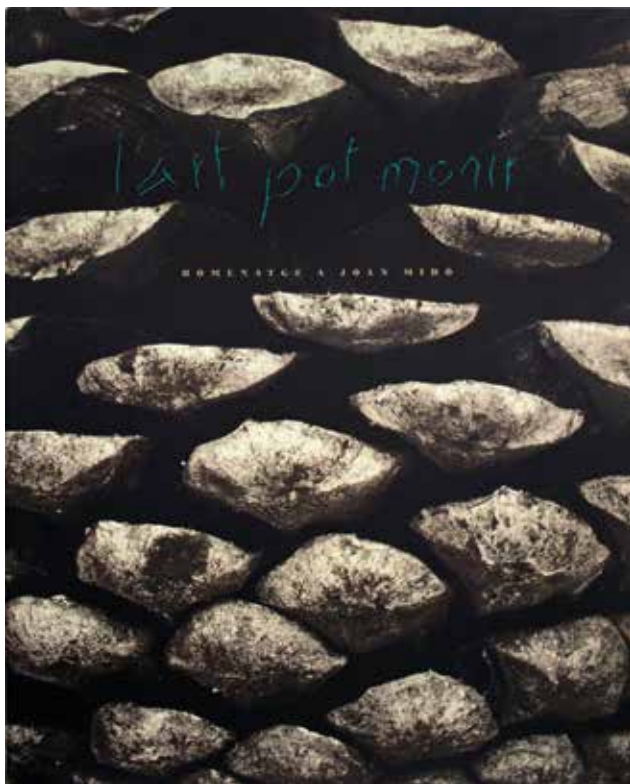
Els fulls giren cap a amunt i projecten una artista de la baixa cultura convertida en *star* amb vestits de purpura que s'igualen als papers de la paret de l'estudi. Som als anys de la naixent postmodernitat, de la híbridesa. Cindy Sherman es maquillava per trobar les seves semblances en les models de la fotografia urbana *newyork* blanc i negre. Pazos va abandonar els seus autoretrats amb glamur per passar del 'jo sóc l'artista' a l'altra: 'Tu ets jo.' I va realitzar aquestes esplèndides 'fotografies a l'instant' amb una màquina, itinerant i portàtil, polaroide per a gran format. L'artista filteja amb els grans, l'extremisme suburbà de Warhol i els jocs verbals i visuals de Hamilton. Ho supera: 'Ella és ell.'

A cada exemplar, dins el calaix, al costat del text original en català imprès sobre paper rosa, una obra original de l'artista; al meu exemplar, un cor i una 'L' de Lola: l'amor a Lola. El dia que el Carlos em va portar l'exemplar, em va comentar: 'És com una capsa d'ampolles de xampany per Nadal.' L'amor als llibres.

El llarg text que acompanya les imatges va ser escrit a les nits, a llum d'espelma, durant un mes d'estiu, aïllat, en una casa sense llum al mig de l'illa de Menorca. S'hi planteja el tema de les mutacions en la identitat del desig, del gaudi i de la desfeta, i s'hi estableix una comparativa entre l'àlbum de retrats de l'artista jove i el llibre actual com a àlbum de transimatges, un *playback*, la dissonància."

Vicenç Altaió

11

L'art pot morir. Homenatge a Joan Miró

Joan Brossa, Josep Guinovart, Antoni Llena, Perejaume, Albert Ràfols-Casamada, Zush, Vicenç Altaió

L'art pot morir. Homenatge a Joan Miró

A Joan Brossa, Josep Guinovart, Antoni Llena, Perejaume, Albert Ràfols-Casamada i Zush

T Vicenç Altaió

D Claret Serrahima

E Arenys de Munt: Murtra Edicions, 1993

FOR 48,2 x 10 x 2,7 cm

DES Carpeta amb un text introductori i gravats calcogràfics estampats sobre paper Hahnemühle de 350 g amb tintes Charbonnel

TIR 50 exemplars

Amb Joan Brossa a l'homenatge a l'avi Vila, de Perejaume, a Sant Pol de Mar, el 1981. Fotografia de Jaume Maymó

Amb motiu d'una exposició celebrada a Arenys de Munt, Jordi Rosés i Pilar Lloret signaven, el 29 d'agost de 2006, un text en què recordaven la seva apassionada dedicació al món del gravat, on Murtra Edicions tenia un paper rellevant:

“La nostra història com a professionals del gravat comença l'any 1983 amb la fundació de l'Escola d'Estiu Internacional de Gravat. Durant aquest període, vam organitzar quaranta-sis cursos internacionals amb la participació de professorat i alumnes (uns 800) d'arreu del món. Aquests cursos es van anar desenvolupant fins al 1991, any en què finalitza la nostra tasca com a organitzadors i directors de l'Escola i comença a formar-se el nostre taller d'estampació d'obra gràfica. Murtra Edicions es va fundar l'any 1992 a Arenys de Munt (Barcelona), amb la participació de Jordi Rosés com a director i tècnic i Pilar Lloret en la direcció artística i com a mestra estampadora. La nostra activitat se centra en l'edició d'obra gràfica original, pròpia o per encàrrec d'altri, i ens hem especialitzat en el gravat calcogràfic. Hem tingut el plaer de treballar amb artistes.”

Aquest projecte va ser un homenatge a Joan Miró amb motiu del centenari del seu naixement, i els textos són obra de Vicenç Altaió, que va ser comissari de l'esdeveniment. El conjunt va ser dissenyat per Claret Serrahima i va obtenir el premi de la crítica d'art de l'Associació Catalana de Crítics i el Laus de bronze del FAD. La majoria dels artistes ja havien treballat amb Murtra Edicions, i tots tenien una relació molt fraternal amb Joan Miró. Altaió va redactar els textos en uns fulls desplegable, que duen al damunt, imprès, el títol de la carpeta, la qual, desplegada, permet la lectura del grafisme de *L'art pot morir*. La presentació oficial va tenir lloc a la Fundació Joan Miró de Barcelona l'1 de desembre de 1993.

12

Europa

Alfredo Jaar, Vicenç Altaió

Europa

A Alfredo Jaar

T Vicenç Altaió (a partir d'un original en català, traduït a l'alemany de B. Jaar i I. Mix; a l'anglès, d'A. Langdon-Davies, i al castellà, de J.C. Cataño)

E Stuttgart: Institut für Auslandsbeziehungen, 1994

FOR 30 x 23 cm

DES Llibre concebut per l'artista a partir de les tres versions del text (en alemany, anglès i castellà), que creen tres unitats gràfiques: la caixa quadrada, la vertical i l'horitzontal. Al mig, se n'inclou una quarta part amb imatges de la instal·lació. La coberta i les portadelles de cada part són imatges de foc

A l'entrada de l'exposició a l'Institut für Auslandsbeziehungen a Stuttgart, Jaar va fer posar les banderes en senyal de dol i en un gran cartell es llegia un fragment extret del text d'Altaió que l'artista se'l va fer seu: "Les imatges tenen una religió avançada. Maten la història". El llibre d'artista va ser concebut conjuntament a Cadaqués, en un viatge de pas de Ruanda a Stuttgart. Jaar havia quedat fortament impressionat per l'exploració en viu de les matances que estaven esclatant a Ruanda i alertava la comunitat internacional del genocidi que es va esdevenir. En un salt del treball del gran nucli Ruanda, Jaar va advertir, en aquest cas, del possible incendi a Europa mitjançant cinc imatges (una per lletra Europa) manllevades d'agències d'informació: mort, violacions, destrucció i fraternitat a Bòsnia i Herzegovina. El text d'Altaió, paginat com si fos el format d'una obra d'art, tracta de la dificultat de la història i de com una imatge de guerra transforma el marc de vida. L'escriptura imita l'estil fragmentari i científic de les lliçons de biologia clàssica.

Vicenç Altaió i Chantal Grande van comissariar, al Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona, l'exposició *To be or not to be*, que va tenir lloc l'any 1990 en el marc de la Primavera Fotogràfica, i com una il·lustració dels nous formats que pretenia la fotografia internacional. Un dels artistes convidats a participar-hi va ser Alfredo Jaar, que va crear expressament una obra, *El día que me quieras*, amb caixes de llum, i que ara es troba a la col·lecció del MACBA. Jaar era ja un artista reconegut i amb una visió crítica de la cultura i el seu paper en la societat contemporània. La relació entre el poeta i l'artista va anar creixent i va trobar el seu punt més impactant amb l'exposició *Let there be light: the Rwanda project 1994-1998* al mateix Centre d'Art Santa Mònica, un projecte realment excepcional que restarà en la memòria dels barcelonins.

En aquest camí conjunt d'amistat i d'enriquiment creatiu, Jaar va demanar al poeta de participar en el projecte editorial *Europa*, que era el catàleg de la mostra de l'Institut für Auslandsbeziehungen, a Stuttgart, que va tenir lloc de l'11 de novembre de 1994 al 15 de gener de 1995.

L'ÈPOCA DE "CAVE CANIS"

L'any 1996, funda, amb Manel Guerrero, Joaquim Pibernat, Claret Serrahima i Manel Sala, la revista *Cave Canis*. Aquesta publicació, que va aparèixer entre el 1995 i el 1999, es caracteritzava per la seva caducitat temporal —com ja estava previst des de la seva creació, en van sortir nou números, tants com lletres tenia el títol— i pel seu format especial, que consistia en una caixa de cartró, obra de Claret Serrahima, que contenia les aportacions dels diversos col·laboradors (poemes, CD, objectes d'art, etc.), unides per un tema monogràfic. Se'n feia un tiratge de 300 exemplars. Es venia per subscripció, la revista s'havia de recollir en l'esdeveniment públic que es provocava a la sortida de cada número, on es llegia el manifest.

Cada número anava acompanyat d'un manifest, el darrer dels quals maldava per una cultura crítica i radical, i era presentat en una festa o esdeveniment. Hi van col·laborar artistes i escriptors com Perejaume, Alfredo Jaar, Hannah Collins, Carles Santos, Enric Casasses i Pascal Comelade. La revista es venia al preu de 5.000 pessetes.

1995

Cave Canis, 1. Diversos autors: Saute, Tàpies, Bauça, Marcus Valerius, Albert Mestres, Pessoa, J. Sala, Esclusa, Perejaume. "Lectura del manifest contra el populisme pervers". Barcelona, Canòdrom de la Meridiana.

1996

Cave Canis, 2: Dempsey, Llena, Debray, Lladó, Miró, Portabella, Brossa, Sini, Recasens, Parés, Fontcuberta, Fabre, Carr, Muntadas. "Lectura del manifest contra la cultura de les pedres". Barcelona, Metrònom.

Cave Canis, 3: Fontana, Amat, Byrne, Blay/Fortuño, Boyd, Parcerisas, Weiner, Guerra, Dalí, Fernández, Gifreu, Benito, Padrós. "Lectura del manifest contra la censura a Internet". Barcelona, Dancing Moog.

Cave Canis, 4: Gallego, Colomer, Ríos, Mestres Quadreny, Borrell, Crespo, Rubert de Ventós, Buira, Casassas, Galdón, Hac Mor, Altaió, Cazal. "Lectura del manifest contra l'integritisme religiós". Barcelona, Fundació Joan Miró.

1997

Cave Canis, 5: Fletcher, Gabriel, Prigent, Aubouy, Maragall, Riba, Arnau Pons, Rafel Joan, Warner, Tree, Laval, Benet Rossell. "Lectura del manifest contra la ceguesa dels partits polítics". Barcelona, Parc Central dels Bombers.

Cave Canis, 6: Vignelli, Collins, Abad, Mendiluce, Rom, Mestres, Planell, Alvargonzález, Menene Gras, Gasch i Laval. “Lectura del manifest contra l’alienació informativa”. Centre de Cultura Contemporània de Barcelona.

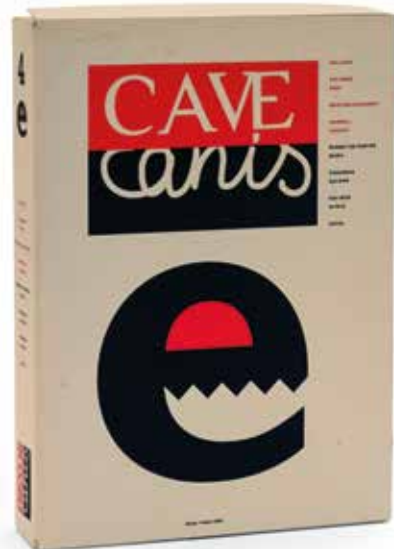
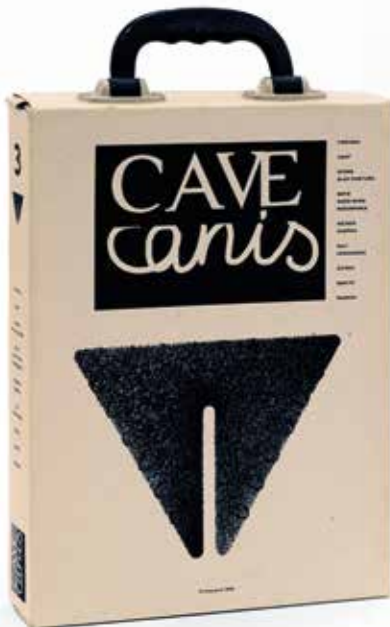
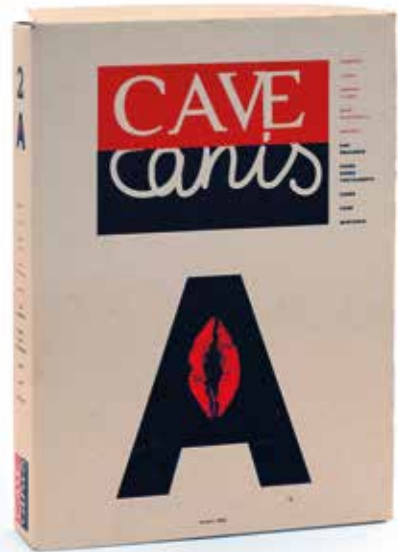
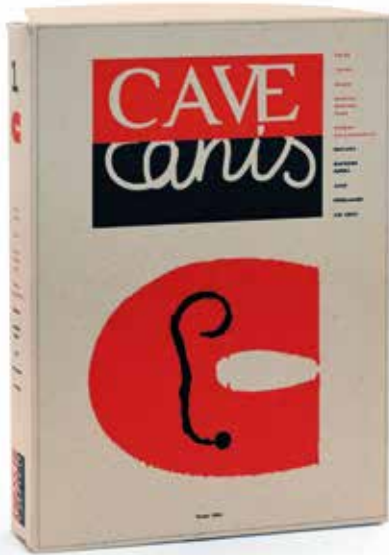
1998

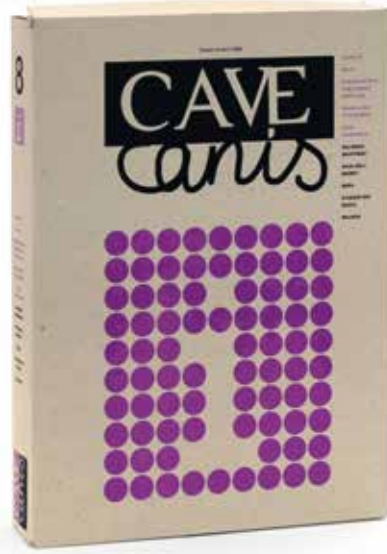
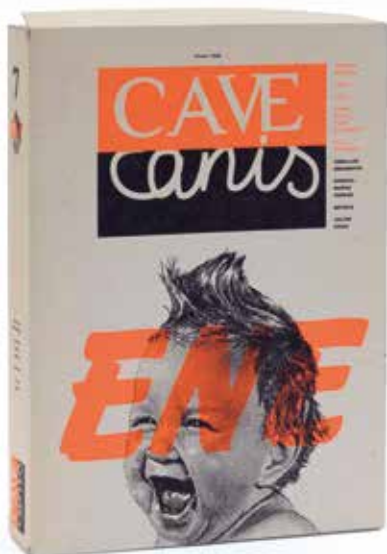
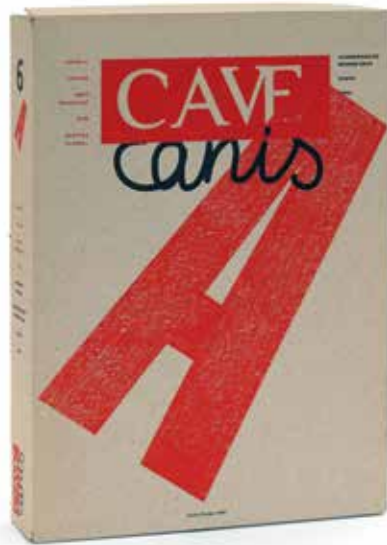
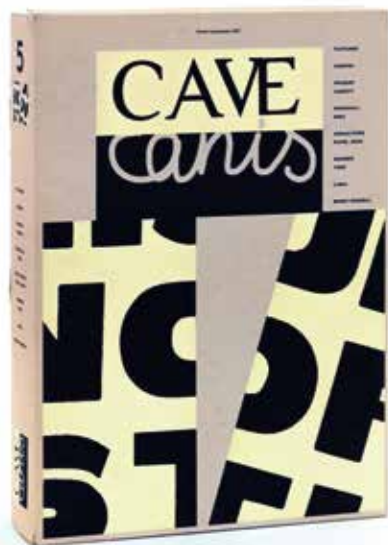
Cave Canis, 7: América Sánchez, Pazos, Palol, Dupin, Celan, Pons, Giacometti, Puig, Fourquet, Ceballos, MEDaMothi, Scenzi, Mañas, Ferran Martinell, Metras, Julián. “Lectura del manifest contra l’amnèsia”. Museu d’Art Contemporani de Barcelona.

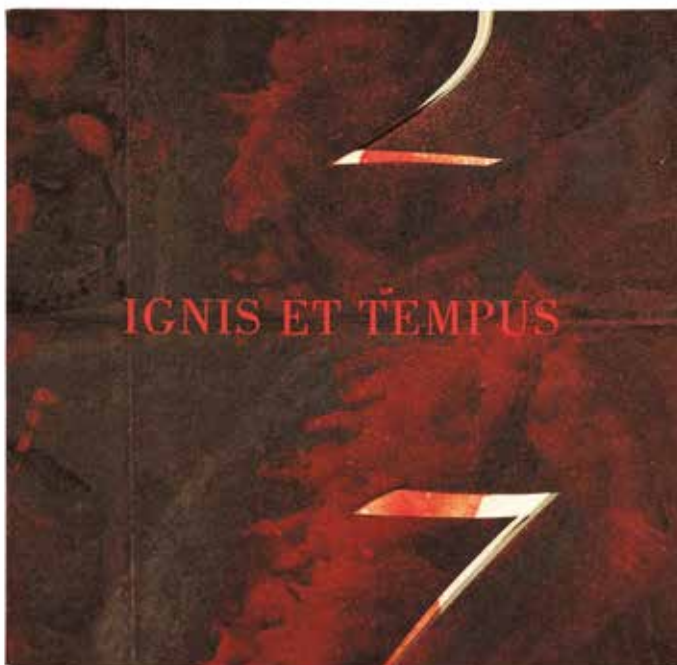
Cave Canis, 8: Windlin, Maïs, Duran Esteva, Pawlowsky, Miralles, Bigas Luna, Tito Muñoz, Roig, Aragonès, Salerno, Martínez Gueyraud, Ruiz-Geli, Morey, Mira, D’Agostino, Badia, Wilson. “Lectura del manifest contra el cinisme lingüístic”. Barcelona, Museu d’Història de Catalunya.

1999

Cave Canis, 9: Carles Santos, Roqué, Pascal Comelade, L. Balsach, A. Jaar, X. Déu, A. A. Bronson, J.C. Cataño, H. Rivas, F. Pujols, Uclés, Hac Mor, Xargay, Alcañiz, Barbara Held, J.L. Mateo. “Lectura del manifest per una cultura crítica i radical”. Barcelona, Metrònom.

13

Ignis et tempus - Feuer und Zeit

Tom Carr, Vicenç Altaió

Graz: Galerie CC, 1997

22,5 x 22,5 cm

Ignis et tempus - Feuer und Zeit

A Tom Carr

T Vicenç Altaió (original en català i traducció a l'alemany de Margarida Sugranyes Bickel)

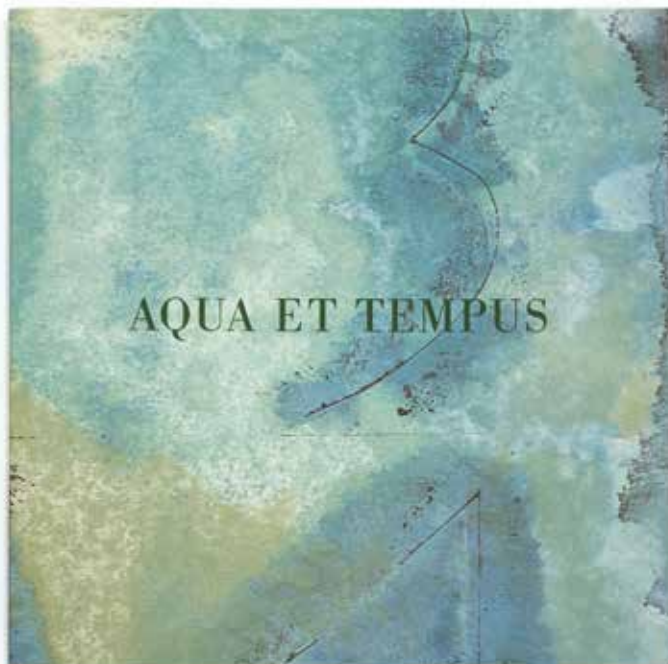
E Graz: Galerie CC, 1997

FOR 22,5 x 22,5 cm

DES Edició en format acordió que es pot convertir en escultures

IMP Digital PRINTshop

TIR 500 exemplars, 100 dels quals estan numerats i signats

14

Aqua et tempus

Tom Carr, Vicenç Altaió

Tarragona: Museu d'Art Modern, 1997

22,5 x 22,5 cm

Aqua et tempus

A Tom Carr

T Vicenç Altaió (original en català i traducció a l'anglès de Leon Carr)

E Tarragona: Museu d'Art Modern, 1997

FOR 22,5 x 22,5 cm

DES Edició en format acordió que es pot convertir en escultures

IMP Digital PRINTshop

TIR 1.000 exemplars, 100 dels quals estan numerats i signats

“Conec el Vicenç de quan érem joves, des de principis dels anys 80, quan ens sobraven energia i creativitat. Cadascú en el seu àmbit, treballàvem molt, i amb moltes ganes. Va ser a meitat dels anys noranta quan vam començar a aprofitar alguns moments de sinergia entre l’un i altre. Altaió em va demanar de col·laborar en el segon número de *Cave Canis*, una original publicació que llavors dirigia: una capsa plena de poemes, CD, objectes d’art, etc. La meua contribució va ser una petita escultura de color verd-blau, de fusta i cordills, acompanyada d’un full d’instruccions per anar suspesa a la paret.

Alhora, jo li vaig demanar uns texts poètics entorn de la simbologia i la màgia dels elements i els nombres. Era la temàtica que jo treballava en aquell moment i que volia mostrar en dues exposicions consecutives i complementàries: *Ignis et tempus* i *Aqua et tempus*. La primera es va realitzar a Graz, Àustria, prop de les Dolomites, i la segona va tenir lloc a Tarragona, arran de la Mediterrània.

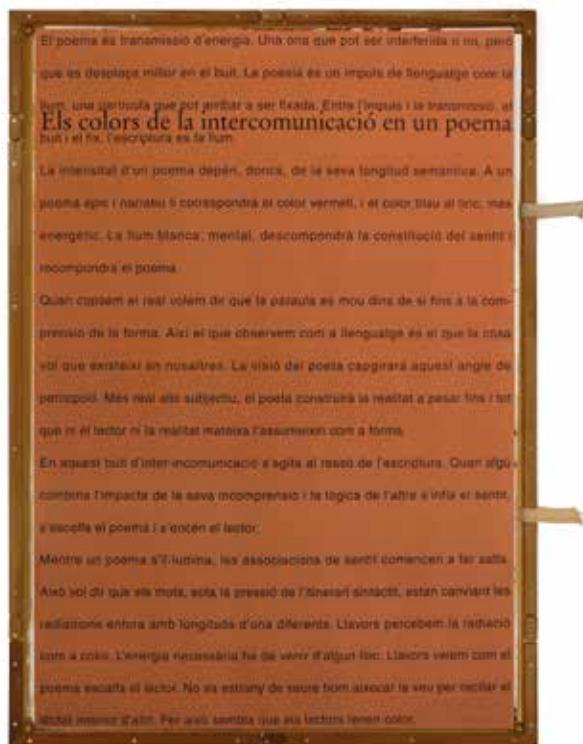
El projecte de les publicacions establia un diàleg entre els texts i les imatges:

Les imatges de les meves obres es complementaven amb texts d’Altaió, els quals s’adaptaven entorn a cadascun dels nou nombres naturals. Ocupaven l’espai del full segons una configuració suggerida per mi i que es relacionava formalment amb el nombre de què parlaven. Paraules enfilades per crear formes geomètriques, triangles, estrelles, zig-zags, octògons, etc.

Els dos llibres són de format quadrat, amb l’interior separat de les cobertes, imprès per les dues cares i plegat com un acordió (*leporello*).

L’interior de la coberta, totalment dibuixada, mostra opcions de com desplegar-lo i ordenar-lo en diferents posicions. Són diferents maneres de gaudir d’aquest llibre-poema-objecte.”

Tom Carr

15

Incendis

Frederic Amat, Vicenç Altaió

Arenys de Munt: Murtra Edicions, 1999

103 x 75,5 cm

Incendis

A Frederic Amat

T Vicenç Altaió

D Claret Serrahima

E Arenys de Munt: Murtra Edicions, 1999

FOR 103 x 75,5 cm

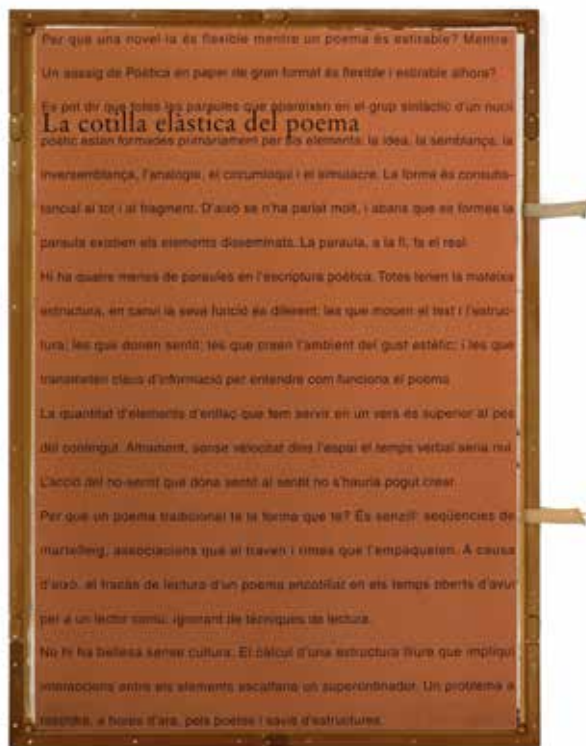
DES Gravats calcogràfics estampats sobre paper Hahnemühle de 350 g amb tinta negra Charbonnel i cinc poemes serigrafiats. En finalitzar l'estampació dels gravats, les planxes es van anul·lar. El text imprès, en serigrafia negra sobre color metall de planxa. La carpeta contenidor està pensada per utilitzar-la com a marc, i s'hi poden intercanviar els gravats

IMP Pilar Lloret (gravat)

TIR 55 exemplars

Aquesta edició és un dels projectes més emblemàtics de la bibliofília generada per Vicenç Altaió amb un artista. Primer de tot, per la seva dimensió i contundència. Si el poeta cercava la interdisciplinarietat del seu treball, Frederic Amat també maldava per sortir del marc de la pintura i el dibuix, amb projectes que creixien al voltant de l'escena teatral, el cartellisme, la ceràmica i la imatge, i amb una devoció mútua pel món de Joan Brossa.

Els textos proposats pel poeta no són poemes, sinó un assaig sobre la poesia, amb cinc llargs escrits sobre “La cotilla elàstica del poema”, “Els colors de la intercomunicació en un poema”, “Construcció, comprensió i incendis del poema”, “Instrument d’òptica al servei del poeta” i “Interferències en la transmissió d’un poema”. Els gravats de Frederic Amat suposen una pausa per separar cada concepte escrit. La seva dimensió exalta els mots i els traços gestuals, i en si mateixa podia ser una mostra dels autors. El projecte es va presentar a la Fundació Mies van der Rohe de Barcelona i en onze espais culturals catalans.

Frederic Amat i, al mig, l'artista Evru amb el poeta Altaió, en una fotografia manipulada per Evru que sosté que l'art cura

16

Uroxos. Pensadors i somiadors

Zush, Vicenç Altaió [et al.]

Barcelona: Edicions Polígrafa, 1999

20,7 x 15,6 cm

Uroxos. Pensadors i somiadors

A Zush

T Vicenç Altaió [et al.]

D Salvador Saura, Ramon Torrente

E Barcelona: Edicions Polígrafa, 1999

FOR 20,7 x 15,6 cm

DES Desplegable de vuitanta pàgines que fan un total de 660 cm. Presentat dins un sac de vellut de color marró-tabac

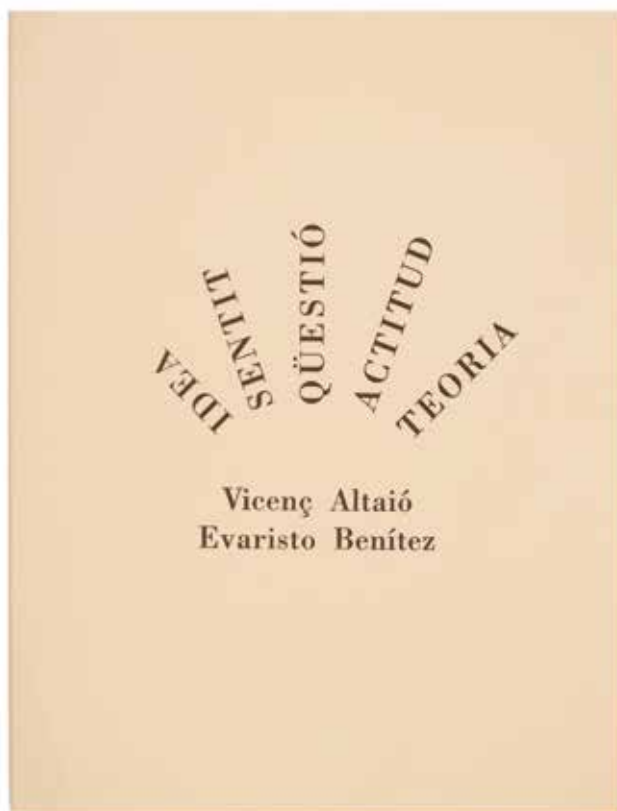
TIR 470 exemplars

S'ha parlat sovint dels artistes de caràcter genial, o d'aquells estomacals, que pinten amb una força que depassa el pur cervell i surt directament de l'interior del cos, però en el cas d'Evru, tot això s'amplifica exponencialment. Fa molts anys, molts, va confessar que si no pintés es menjaria els dits. El seu estadi d'identificació entre l'art i la vida no té la més mínima separació. Viu la seva obra amb la intensitat d'una energia que les agermana. Per aquest motiu, els seus dibuixos i les seves pintures estan farcits de neurones interconnectades que es vinculen, indefugiblement, amb el seu autor, que canvia de nom quan considera que ara és un altre qui s'expressa. Així, la percepció de Zush, la seva energia vital, s'insereixen dins la seva obra, que pren autonomia i una aura pròpia, sempre propera al misteri i al batec de la seva procedència.

Zush hi és sempre present, des l'exposició *Bèstia*. A *Àrtics*, número 5, amb l'obra "Usdre Nesot (Vida Mort)", la impressionant obra dedicada a la mort del galerista Fernando Vijande, i a *Cave Canis*, número 1, amb els dibuixos que acompanyen els poemes censurats de Catul. Per al llibre d'Altaió *Desglossari d'un avantguardista* (Destino, 2000), Zush va fer les caplletres per a l'obertura de cada article, tot un abecedari. Altaió va escriure el text del pas de Zush a Evru, recollit al catàleg de la galeria Joan Prats i, posteriorment, al llibre *Un sereno en el cementiri de l'art* (Edicions Poncianes, 2011).

Amb Evru no hi ha llindars per a la dimensionalitat del que vol i expressa. Normalment és la seva mà, que es vincula al resultat, però també ho aconsegueix quan el mètode és més distant.

17

Idea, sentit, qüestió, actitud i teoria

Evaristo Benítez, Vicenç Altaió

Barcelona: Tabela Edicions, 2001

32,5 x 25 cm

A Evaristo Benítez

T Vicenç Altaió

E Barcelona: Tabela Edicions, 2001

FOR 32,5 x 25 cm

IMP Estampat per Masafumi Yamamoto sobre paper Arches

TIR 75 exemplars + 10 P/A

“En los encuentros y conversaciones que tuve con Joan Brossa nos divertíamos los dos cuando Joan comentaba: ‘Es importante que el artista tenga bien orientada la antena para poder sintonizar las ideas.’ Él, Brossa, entendía la idea como un ser vivo y autónomo, emisor de no se sabe bien qué sutil energía mágico-esotérica difícil de detectar si no es por medio de una sensibilidad bien afinada y las antenas debidamente orientadas. Si llegabas a contactar con la idea, quedabas poseído (sin posibilidad de resistencia) y obligado, en una catarsis de automatismos, a materializarla.

Gracias a esta fenomenología, es frecuente que dos artistas, sin conocerse de nada, al sintonizar la misma frecuencia realicen obras perfectamente intercambiables.

A Vicenç Altaió no lo conocía ‘personalmente’. Fue Antonio Agra, el editor aprendiz de Houdini, con más entusiasmo editorial que medios efectivos, el que me comentó un día que mi obra tenía muchos puntos de contacto con la de Vicenç y que le apetecería editar un libro con los dos. De algún modo, desde lenguajes diferentes, teníamos la antena brossiana en la misma posición.

Por este motivo, Agra preparó un encuentro que recuerdo distendido y ameno. Teníamos referencias mutuas de nuestro trabajo y, a lo largo de la tarde, se intuía que el libro era la excusa perfecta para crear un marco de complicidades.

Durante la génesis del libro, no tuvimos referencias de cómo evolucionaba el trabajo de cada uno; ni Altaió vio lo que yo preparaba ni yo leí en ningún momento lo que él escribía. Trabajamos los dos con absoluta libertad. Parecería que habíamos jugado con dados trucados porque al presentar nuestros trabajos, como si fuera por arte de magia, armonizaban perfectamente y sin fisuras.

El libro de artista está muy lejos del libro ilustrado porque ninguna intervención es subsidiaria o queda solapada. Cada una de ellas habla con su propia voz. Es, simplemente, un espacio de libertad entre iguales, donde conviven, con más o menos armonía según la fortuna, diferentes propuestas. Esto, entre Vicenç Altaió y yo, no hubo necesidad de hablarlo. Coincidimos en la mirada.”

Evaristo Benítez

18

Die Goldene Stund (Les hores de l'or)
Jaume Ribas, Vicenç Altaió

Die Goldene Stund (Les hores de l'or)

A Jaume Ribas

T Vicenç Altaió (traducció del català a l'alemany de Til Stegmann)

D Claret Serrahima, Daniel Ayuso

E Basilea: Galeria Am Spalenberg, 2003

FOR 31 x 25,5 cm

DES Gravats sobre paper Velin d'Arches de 270 g i una fotografia de Manel Esclusa. En rama, coberta de paper amb sobrecoberta i estoig de cuir

IMP Taller Vallirana (serigrafia) / Alain Chardon, al Taller Quadrant Nou (gravats)

TIR 45 exemplars

“Totes les coses que s’esdevenen passen segons un ordre i una manera determinada. En el cas de fer un llibre amb un poeta, pot passar que el coneguis o no. Si el coneixes, pot ser que la idea surti de comú acord, espontàniament, o per iniciativa d’un dels dos. Si no el coneixes, vull dir, si no l’has tractat personalment, fas per trobar-lo i proposar-li. Aquest últim va ser el cas amb el Vicenç.

S’entén que quan tries algú per tirar endavant un projecte d’aquesta mena esperes que hi haurà una bona entesa personal i que l’esperit de la seva obra s’adaptarà al que li proposes.

Convençut que es donaven les dues condicions, la trobada va ser fàcil d’organitzar. Vam quedar per sopar a casa d’un amic comú. Li vaig explicar la idea que tenia.

Es tractava de fer un poema laic dividit en vuit parts, prenent com a referència les vuit vegades que en els monestirs es reuneix la comunitat per fer la pregària, des de les *maitines* fins a les *completes*. El Vicenç la va trobar una proposta molt suggerent i s’hi va implicar amb entusiasme i, mai més ben dit, amb devoció.

El meu galerista viu a Basilea, la ciutat on es van imprimir els textos de Calví i del seu aferrissat enemic, el teòleg Castellio. La cultura protestant no s’entén sense la popularització de la Bíblia, sense “el Llibre”, per tant, sense la impremta. Res d’estrany, doncs, que el senyor Werner Röthlisberger recolzés el projecte. Sense el seu suport no s’hauria pogut dur a terme.

La llavor va créixer. El llibre es va fer.”

Jaume Ribas

19

Déu, ciència i llibertat

Joan Fontcuberta, Vicenç Altaió

Déu, ciència i llibertat

A Joan Fontcuberta

T Vicenç Altaió (traducció del català a l'anglès de Sam Abrams, i al castellà, d'Anna Carreras)

T Jaume Roure

E Barcelona: Tinta Invisible Edicions, 2006

FOR 35,5 x 28 cm

DES Caixa d'alumini amb tres vidres trempats, gravats al raig de sorra i entintats, muntats damunt un peu articulat d'alumini i una camisa de feltre amb els textos en serigrafia

TIR 35 exemplars

“Com en un test de Rorschach, en aquests hemogrames creiem reconèixer morfologies orgàniques, visions de planetes o simples abstraccions pictòriques. En realitat, observem només descomunals ampliacions de petits dipòsits de sang. El procés és simple: consisteix a demanar a diversos ‘donants’ una gota de la seva sang, la qual, fixada sobre una tira d’acetat transparent, s’utilitza un cop coagulada com a clixé fotogràfic.

Demanar i donar sang implica un gest saturat de símbols i emocions. Allò simbòlic en l’ordre del contingut es correspon a allò simbòlic del propi procés, perquè aquestes tres imatges fetes amb la sang de persones estimades ens parlen també de la transparència i l’opacitat: la resistència de la matèria a ser travessada per la llum, en una metàfora que involucra la noció de veritat. En el fons, els hemogrames ens aboquen a furgar en les formes de l’empremta i el vestigi, és a dir, en la natura del document com a rastre.

Només amb esforç l’espectador aconseguirà identificar l’origen d’unes imatges que s’apropen més a un imaginari fantàstic que a la descripció de quelcom tan vital i familiar. Perquè només amb esforç —el del pensament, el de la sensibilitat— aconseguirem identificar tot origen: Déu, ciència, llibertat.”

Joan Fontcuberta

20

RTP
Wacca, Vicenç Altaió

RTP
A Wacca
T Vicenç Altaió
E 1984

FOR 22 x 31,5 x 20,3 cm

DES *RTP* conté un mini-cassette recorder Sanyo M1015; un mini-cassette recorder Sanyo M1115; un *endless cassette* TDK EC-30S amb inscripcions: “RTP 1954 Wacca”; 1 *endless cassette* TDK EC-30S amb inscripcions: “Estic mort Wacca”; un fragment de fusta polida i un fragment de fusta polida amb inscripcions serigrafades escrites de Vicenç Altaió: “Primer fan els hospitals i llavors els malalts”.

En una cinta, hi ha enregistrat un recitat de John Cage i, a l'altra, una veu que parla de la col·laboració i la confusió.

TIR 1 exemplar

21

Monk

Wacca, Vicenç Altaió

NSEW + void

A Wacca

T Vicenç Altaió

E c. 1990

FOR 34,5 x 22 x 13 cm

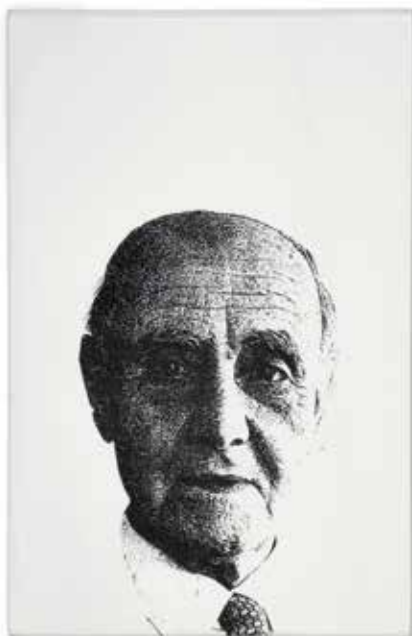
DES Caixa de fusta que conté cinc vidres, quatre dels quals estan serigrafiats amb els retrats de J.V. Foix, Duchamp, Ezra Pound i Joseph Beuys. L'obra és una instal·lació visual i sonora: es col·loquen els retrats en els quatre punts cardinals i el vidre buit al mig, el qual rep les veus dels poetes i els artistes, i en percep la vibració sonora de la memòria alhora que emet la dels autors.

TIR 1 exemplar

“Que resulta que ara, ja passats exactament 30 anys de la cosa Monk, i també de *RTP*, se’m fa difícil recordar els detalls de com va anar tot allò. Sí que recordo que en vam parlar en un restaurant del barri de la Ribera, i vam beure Veuve Clicquot. Això ho recordo bé. Potser el que va passar, en general, és que jo pensava que anava bé que una peça de Monk, i també de *RTP*, les tingués Vicenç Altaió. Tot ben protegit, pel que li pogués passar. De la pols al llot. Així li ha anat de bé, a *RTP* _que hi ha un error, a *RTP*_ però Monk ha quedat fet caldo. I ha quedat molt millor, sense haver de fer-hi res. A Monk, un error encertat, del temps que ho ha canviat. Al cap de tres anys d’haver fet aquestes coses, hi vaig tornar, en imatges, a MITE, un vídeo que dóna voltes des de llavors. Vist tot avui, 20/01/2019, les coses sembla que s’aguanten i no s’han esberlat gaire, que és el mínim que s’ha d’exigir a una suposada cosa artística. Als 50, arriba la frontera Duchamp”

Wacca

Els vidres, amb serigrafies dels poetes Erza Pound (a dalt) i J.V. Foix (a sota), acompanyen els artistes Marcel Duchamp i Joseph Beuys, que esdevenen els quatre punts cardinals d'una instal·lació visual i sonora de Wacca

22

Passi

Alfredo Pirri

A Alfredo Pirri

T Alfredo Pirri, Federica Zanco, Jannis Kounellis, Vicenç Altaió

E Roma: Pirri, 2009

FOR 61 x 46 cm

DES Edició en italià i anglès

TIR 20 exemplars

“Amb el Pirri ens vam conèixer en una estada llarga que vaig fer a Roma per escriure el volum 2 del *Tràfic d'idees*. Ell era el company de Valentina Valentini, a qui vaig visitar quan iniciava un dels primers centres europeus de documentació d'art visual en format vídeo. Amb ells

vaig conèixer John Cage, que faria la coberta per al número 0 d'*Àrtics*. Aquells dies estava donant la volta a la revista *Èczema*, que havia tocat sostre a causa del nombre creixent d'interès despertat i a l'augment sobtat de subscriptors. Pirri i Valentina formaren part del consell de redacció d'*Àrtics*. Tot aquest període va representar un gir. Vaig deixar definitivament Sabadell i em vaig instal·lar a Barcelona. Un dels assidus a les inauguracions de l'Espai-10 de la Fundació Joan Miró era el galerista Benet Costa. Quan aquest obrí una galeria a Barcelona, a tocar de la zona emergent del Born, es va fer aconsellar per Glòria Picazo i jo mateix, que estàvem capgirant el món artístic amb l'entrada de noves sensibilitats i una nova generació. D'aquí ve que es feren les exposicions a la Galeria de Benet Costa, d'Alfredo Jarr, Alfredo Pirri, Leonel Moura i Pedro G. Romero.”

Vicenç Altaió

El número 2, de maig-abril de 1989, de la revista *Àrtics*, difonia el seu treball, poc abans que la Galeria Benet Costa li programés una mostra individual, *Colorea*, amb unes obres minimalistes entre escultòriques i pictòriques, i una instal·lació en el subsòl de la sala.

Quan anys després es publica a Skira, i en cinc volums, *Dove sbatte la luce - mostre e opere 2003-1986*, a més dels textos d'Andrea Bellini, Achille Bonito Oliva, Laura Cherubini, Carolyn Christov Bakargiev, Marco Colapietro, Giacinto Di Pietrantonio, Christophe Domino, Daniela Lancioni, Giorgio Maragliano, Filiberto Menna, Pietro Montani, Alfredo Pirri, Jérôme Sans, Valentina Valentini, s'hi inclou també uns escrits de Vicenç Altaió.

Els seus textos participen també a *Alfredo Pirri at Dello Scompiglio*, de l'Associazione Culturale Dello Scompiglio production, 2010.

Passi és el projecte finalista per a l'execució d'una obra destinada a l'atri d'accés al Museo MAXXI, que Zaha Hadid bastia a Roma. Era l'any 2009 i Pirri va presentar el desenvolupament de la seva intervenció en una publicació d'edició limitada, amb escrits de Vicenç Altaió, Jannis Kounellis i Federica Zanco.

En el seu text *Massime per un museo d'arte del XXI secolo* manifestava que l'art és un acte de ceguesa en la seva autoreferencialitat i que la mirada vers aquest espai nou del museu havia de ser inaugural, on l'art havia de ser el mirall del món. L'obra de Pirri s'esforça per viure l'enigma i representa en el seu projecte l'àngel caigut, el filòsof que parla, tot caient a terra i tot trencant el mirall per tornar a fundar la realitat.

23

sentits

25 artistes plàstics i poetes

sentits

A 25 artistes plàstics

T *Vivenc Altaió i altres*

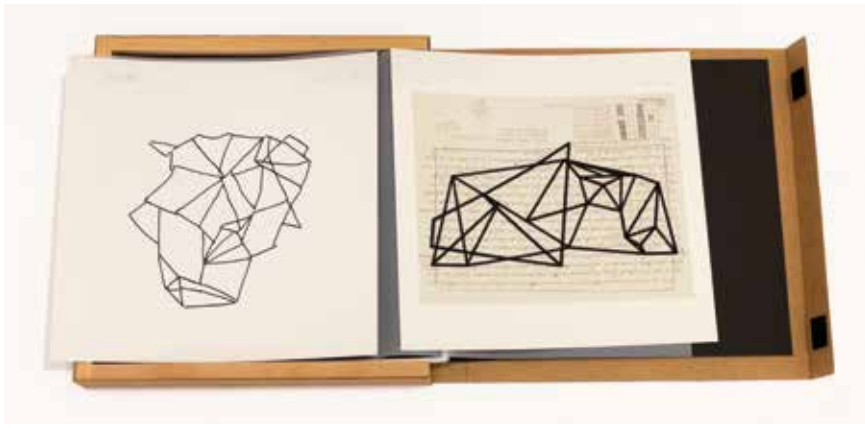
E Fundació Pere Mitjans, 2013

FOR 31,4 x 31,4 cm

DES Els poemes estan impresos en tinta negra i amb tipografia Adobe Garamond Pro sobre paper Kraft tradicional de 120g/m² amb el sistema d'impressió digital. Les reproduccions de l'obra gràfica, de mides 31 x 31cm, han estat impreses sobre paper Canson ArchesVelin Museum Rag de 315 g/m², de gra fi, 100% cotó, lliure d'àcids i de blanquejadors òptics per tal d'evitar la seva degradació i el descoloriment de la imatge impresa. La impressió s'ha fet amb tecnologia Hewlett Packard i amb tintes pigmentades del mateix fabricant, que en garanteixen la durabilitat per un període de 150 anys

IMP Odisseny, Centre Especial de Treball, promogut per la Fundació Pere Mitjans

TIR El tiratge de l'edició és de 75 carpetes numerades d'1/75 a 75/75, més 25 exemplars d'artista

La Fundació Pere Miralles va celebrar el 35è aniversari amb l'edició d'un llibre amb 25 artistes plàstics i poetes, a més d'alguns dels usuaris de la Fundació. Dins aquest llibre-carpeta, que porta per títol *Sentits*, hi trobarem d'una banda 12 “parelles artístiques” formades per l'obra gràfica cedida voluntàriament per cadascun dels artistes i la interpretació feta per algun dels usuaris de la Fundació i, de l'altra, 12 poemes d'autors de prestigi amb diferents vincles amb la Fundació.

Autors que hi participen:

Obra gràfica

Artistes: Joan Pere Viladecans, Perico Pastor, Marta Darder, Pep Camps, Jordi García, Joan Fontcuberta, Manel Esclusa, Jordi Guillumet, Mònica Rosselló, Neus Dalmau, Jordi Tolosa i Xano Armenter

Usuaris: Mercedes Romero, Dani Marta, José Antonio Chaves, Antonio Salinas, Omar Serra, Patricio González, Montse Castellet, Manuel Jesús Herrero, Miquel Haro, Ferran Navarro i Rubén Íñiguez

Obra escrita: Perejaume, Enric Casasses, Vicenç Altaió, Blanca Llum Vidal, Joan Vinuesa, Joan Margarit, Màrius Sampere, Eduard Escoffet, Lluís Urpinell, Gerard Vilardaga, Jordi Pope i Jordi Cerrada

Disseny serigrafia exterior: Enric Satué

La carpeta, de dimensions 35 x 34 x 3 cm, ha estat construïda artesanalment per diversos treballadors de la Fundació Pere Miralles bo i fent servir cartró microcanal i llistons de fusta de pi. El sistema d'impressió del disseny exterior és serigrafia manual, i ha estat realitzada per Pepa Busqué i tots els seus alumnes: Pilar Álvarez, Lourdes Bao, Carme Peris, Loli Heras i Anna Heimann, de l'Escola Superior de Disseny i Art Llotja.

El projecte de l'edició ha estat desenvolupat per l'equip humà de la Fundació Pere Miralles, amb la col·laboració de Pep Camps.

24

Sobreamor
Vall Palou, Vicenç Altaió

Sobreamor

A Vall Palou

T Vicenç Altaió

E Lleida: Fundació Vallpalou, 2015

FOR 40 x 58 x 1,5 cm

DES Conté tres xilografies dobles realitzades i estampades per Vall Palou i sis poemes de Vicenç Altaió. Interiors estampats sobre paper superalfa de 250 g. els poemes, impresos sobre paper de polièster, i les tapes, sobre tauler Calabó de 5 mm

Tir 2 exemplars

Era l'any 2003 quan Vall Palou va projectar el primer dels seus llibres d'artista, amb motiu de l'exposició a la Biblioteca Pública de Lleida i editat amb la Fundació Guillem Viladot. Aplegava un conjunt de poemes de l'escriptor agramuntí i cinc aigüaforts.

El 2016, l'artista va realitzar *Maleta núm. 1*, llibre d'artista que va aconseguir el tercer premi en el **I Concurs Internacional de Llibre d'Artista en Homenatge a Joan Brossa**, en el marc de les II Jornades Internacionals de Poesia: Arxius, Poètiques i Recepcions, organitzades conjuntament per la Fundació Joan Brossa i el grup de recerca Poció. Poesia i Educació de la Universitat de Barcelona, i es va exposar a l'Arts Santa Mònica de Barcelona, del 26 al 30 d'octubre de 2016. També, en relació amb Brossa, va editar David Jou, amb gravats seus i un sonet del poeta.

L'any 2015 la Fundació Vallpalou va iniciar un projecte d'exposicions individuals de Vall Palou que anaven acompanyades d'un llibre d'artista fet amb un poeta català. El primer de tots —iniciat dos anys abans— va ser precisament *Sobreamor*, amb Vicenç Altaió, en el context de la mostra *Gènesi*.

Després apareixien *Paret amb esquerdes*, de Vall Palou amb Josep Maria Sala-Valldaura; *Blanc: ser on no ser*, de Vall Palou i Víctor Sunyol; *La festa de l'Intocable*, d'Àngels Moreno i Vall Palou, i *Fata Regina*, conjuntament entre Vall Palou i Jaume Pont. De les planxes del llibre, també se n'ha fet un altre llibre.

En commemoració de la presentació del llibre *Mig segle de poesia catalana. Del maig del 68 al 2018*, a la Fundació Vallpalou de Lleida es va fer un altre llibre d'artista realitzat conjuntament per Vall Palou, Josep Maria Sala-Valldaura i Vicenç Altaió, i a finals del 2018 es va editar *L'or i la nit*, de Vall Palou, amb Carles Duarte Montserrat. D'aquesta obra, hi ha també el llibre de planxes. A aquests projectes, cal afegir-hi el darrer, amb poemes de Felícia Fuster.

Tots aquests llibres tenen com a característica que, de l'edició, se'n fan únicament dos exemplars: un per al poeta i l'altre per a la Fundació.

Sobreamor, de Vicenç Altaió, inaugura la sèrie. És un llibre d'un format considerable, estampat amb xilografies d'un vermell intens. Els poemes són "A la madrassa", "Regla de tres", "Sota una estrella poligonal", "Al riad Bel Haj", "Ablucions al hammam" i "Al suck d'Eurika". La coberta, amb tapes dures, du el nom del poeta amb lletres grosses que acullen, al centre, el títol del poemari. Les xilografies amb sang ocupen tots els fulls i són composicions abstractes orgàniques, en negre i vermell, i els poemes estan impresos en un paper polièster i relligats entre el vermell dels fulls tintats.

Altaió es va vincular a la Fundació Vallpalou i n'és el vicepresident, i va apropar l'obra de la pintora a la poesia com una extensió de les seves possibilitats.

25

Miró i els poetes catalans
Joan Miró, Vicenç Altaió

Miró i els poetes catalans

A Joan Miró

T Vicenç Altaió

E Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2016

FOR 41,8 x 31,5 x 10,3 cm (capsa-estoig) / 30 x 40 cm (llibre de gran format) /
21,5 x 28,5 cm (llibre d'estudi)

DES Capsa-estoig que inclou un llibre de gran format, en què es recullen les obres que Miró va fer amb els poetes catalans J.V. Foix, Salvat-Papasseit, Carner, Sindreu, Brossa, Perucho, Espriu, Martí i Pol, i Gimferrer, i un llibre d'estudi que inclou una antologia de poemes dedicats a Miró

Paper Symbol Tatami White, de Fedrigoni. Enquadernació en tapa dura folrada amb tela i estampada, llom pla i plecs cosits. La capsa-estoig està folrada amb tela Natuur and Halffinnen, de Winter & Company, i, a l'interior, dos nius per hostatjar-hi els dos volums, cada un amb cinta extractora del llibre

Existeix una edició en anglès del llibre d'estudi

IMP 4 + 4 tintes

TIR 1.500 exemplars

Miró i els poetes catalans s'emmarca en la sèrie de llibres que Enciclopèdia Catalana ha dedicat anteriorment als grans noms de l'art català del segle XX, com ara Picasso, Dalí i Brossa. En aquest cas, el protagonista és un dels nostres pintors més universals, valorats i cotitzats. I la manera d'aproximar-nos-hi és un llibre de llibres, un recull de totes les obres que Miró va fer amb els poetes catalans: J.V. Foix, Salvador Espriu, Joan Brossa, Salvat-Papasseit... En molts casos, d'aquelles col·laboracions, se'n van fer edicions curtíssimes; per això haver aconseguit aplegar-les totes en un sol volum suposa una iniciativa editorial i cultural extraordinària, a més d'una oportunitat única de conèixer un material en gran part inèdit.

“L'any 2014, Enciclopèdia Catalana acudí a Vicenç Altaió per encarregar-li un llibre dedicat a Joan Miró. Formaria part de la sèrie on s'havien editat *Brossa. Poemes visuals*, *Picasso. Obra catalana* i *Dalí. Les mil i una nits*, obres de gran format i edició limitada que aparellen en un mateix estoig l'espectacularitat plàstica d'un llibre d'art de gran format i el rigor d'un llibre d'estudi, a càrrec d'un especialista en la matèria.

El poeta Altaió escorcollà amb sagacitat historiogràfica els vincles que Miró, que no feia distinció entre la poesia escrita i el poema plàstic, mantingué amb els poetes catalans. I en resultà un llibre de llibres que reproduïx totes les col·laboracions editorials de Miró amb els poetes catalans J.V. Foix, Salvat-Papasseit, Carner, Sindreu, Brossa, Perucho, Espriu, Martí i Pol i Gimferrer.

Uns mesos després de sortir l'edició catalana, el desembre de 2016 se n'edità una adaptació a l'anglès, *Miró and the Catalan Poets*, amb nous textos i traduccions a càrrec de Mara Faye Lethem, Mary-Ann Gallagher i D. Sam Abrams.”

Joan Ricart

“És un treball de culminació sobre Miró que he anat seguint, des del 1993, quan en vaig ser comissari del centenari, i dels treballs que des del KRTU i l'Arts Santa Mònica havia dirigit sobre escriptors que van tenir una gran relació amb el món de les arts: Palau i Fabre, Perucho, Pla, Brossa, Dalí, Salvat-Papasseit, Cirlot, etc.”

Vicenç Altaió

26

Nochera

dintre de la carpeta *Nochera* s'inclou:

Mateu Morral Roca. L'extremista del silenci. El mut
Vicenç Altaió

Mateu Morral Roca. L'extremista del silenci. El mut

A Vicenç Altaió

T Vicenç Altaió

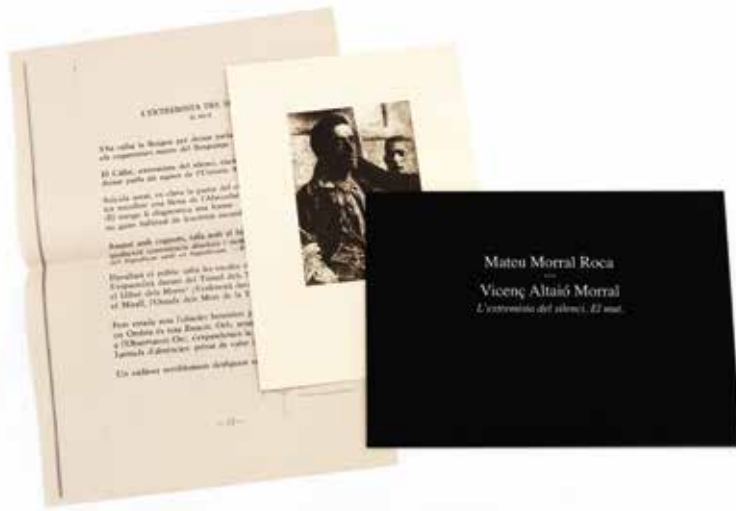
E Barcelona: Tinta Invisible, 2014

FOR 31,7 x 22,5

DES Carpeta negra serigrafiada que conté la reproducció en fotogravat a partir d'una fotografia original d'arxiu de la guàrdia civil, estampada en paper Hahnemühle de 300g. L'edició del gravat va acompanyada del poema

La carpeta inclou també, en l'edició de *Nochera*, llibre d'artista col·lectiu de Jordi Pagès i David Caño

TIR 500 exemplars

NOCHERA és un llibre-concepte d'artista sobre una tirada de 100 capses úniques, numerades i signades que contenen:

Un pòster-concepte que gira entorn de la nit i el projecte *NOCHERA* amb textos de: Lluís Calvo, Joan M. Minguet, David Castillo, Maria Sevilla, Josep Grifoll, Míriam Cano, Pep Espelt, Joan Josep Camacho Grau, Meritxell Cucurella-Jorba (tx), Enrique Irazoqui, Blanca Llum Vidal i Arnau Pons.

Una carpeta amb tres làmines de Jordi Pagès numerades i signades.

NICTÀLGIA un llibre-cd de David Caño (Terrícola edicions, 2017) amb pròleg d'Antònia Vicens i poema-epíleg de Martí Sales, Guim Valls i Núria Martínez-Vernis. Conté un CD amb cançons inèdites fetes a partir del poemari de Lu Rois, Joan Colomo, Meritxell Gené, Antonio Baños (Carradine/Boncompany), M.A.Blanca (Manos de topo), NOIA, Enric Casasses&Feliu Gasull, Niño de Elche, Ferran Palau, Ovidi3&Mireia Vives, Eduard Escoffet, Borja Penalba, Ivette Nadal, Rodrigo Laviña&Ignacio Valbuena i la col·laboració especial de Nacho Vegas.

Una carpeta amb una fotografia de Carles Mercader numerada i signada.

Un dvd recreació de Zoë Valls. *NOCHERA* un guió inèdit de José María Nunes.

Una carpeta amb un poema inèdit de David Caño cal·ligrafiat per Jordi Pagès + dues intervencions originals de Jordi Pagès sobre paper escrit en Braille amb poema de David Caño.

Un gravat de Mateu Morral Roca amb el poema "L'extremista del silenci. El mut" de Vicenç Altaió.

27

Per_cromwell
Per Cromwell, Vicenç Altaió

Per_cromwell
A Per Cromwell
T Vicenç Altaió
D +3

E Puigfaura, Sabadell, 2018

FOR Estoig folrat. 28 x 28 x 1,5 cm

DES Edició en anglès amb original en català i traducció al castellà i al suec

IMP Artes Gráficas Palermo

TIR 810 exemplars, 10 dels quals contenen una fotografia numerada i signada pels autors

“Una fotografia en blanc i negre copsa de manera inquietant la nostra atenció. Dia rere dia, n’apareixen publicades de noves. És la màgia de les xarxes: no saps qui, ni des d’on, ni com..., però fa unes hores se n’acaba de publicar una de nova. Impressionants. De sobte, sense saber-ho, les imatges d’algú —ahir, per a nosaltres, un perfecte desconegut— passen a formar part intrínseca nostra. És així com decidim, àvidament i impulsivament, que aquestes imatges podrien ser mereixedores d’una edició especial.

Impacte, color, vida... L’autor d’aquestes fotografies és Per_Cromwell, un fotògraf que gaudeix d’una mirada fotogràfica amb una sensibilitat especial, gairebé única, amb la qual capta en cada instantània quelcom d’indefinit i indeterminat que et trasllada al futur, a una nova dimensió. En un altre àmbit creatiu —el de l’escriptura—, aquesta habilitat comunicativa també la té el poeta i assagista Vicenç Altaió, que amb el seu traç literari i una alta capacitat sensitiva i suggeridora, té el do de saber-nos transportar a una altra òrbita, tot descobrint una lectura alternativa i diferent del pensament.

L’explosió creativa conjunta de Cromwell i Altaió encaixa sorprenentment en aquest llibre en una dualitat perfecta; d’aquí neix una estructura que dona forma i vertebrada el llibre d’art, que podeu veure a l’exposició, on les poètiques fotogràfica i literària es fonen per apoderar-se del lector en cada doble pàgina.”

Felip Puig i Roser Faura, editors

Finalment, és en la sèrie *Tràfic d'idees* -una autobiografia sense subjecte, estàtica i generacional- on Altaïó creua l'escriptura, el periodisme d'idees i la crítica d'art.

El llibres, publicats en editorials de format més convencional i de llarg tiratge, acaben creant una col·lecció pròpia que es distingeix des del punt de vista formal pel creuament, ara, entre art, escriptura d'art i disseny gràfic.

Entre els artistes destaquen il·lustracions de Perejaume, Jaar, Collins, Galdón i Tàpies, i caplletres d'Amat i Zush/Evru. Entre els dissenyadors, Mir, Satué i, d'una manera destacada, Claret Serrahima.

També són significatius els crítics d'art i de literatura que s'hi aproximen: Daniel Giralt Miracle, Xavier Antich, Jaume Josa, Anna Carreras, Pere Gimferrer, Jordi Carulla-Ruiz, Lluís Calvo, Xavier Pla i Rosa M. Malet.

Sèrie “Tràfic d’idees”

I

Tràfic d’idees

Imatges de Laval, Perejaume, Man Ray,
Uclés...
Barcelona, Llibres del Mall (assaig), 1986

II

L’escriptura sense llançadora

Edició de Ricard Mas, pròleg de D. Giralt
Miracle, fotografia de Hannah Collins,
caplletres de Frederic Amat.
Barcelona, Parsifal Edicions, 1997

III

La Desconeguda

Pròleg de Xavier Antich, fotografies de
Hannah Collins, epíleg de Perejaume, disseny
d’Enric Satué.
València, Edicions 3 i 4 (“L’Hora del
Present”, 5), 1997

IV

La dificultat

Epíleg de Jaume Josa, culdellànties de
Szcenci i Mañas, visualització d’Alfredo Jaar,
dibuixos de Frederic Amat.
Barcelona, Destino (“L’Àncora”, 131), 1999

V

Desglossari d’un avantguardista

Pròleg de J.J. Navarro Arisa, epíleg de Pere
Gimferrer, fotografies de Hannah Collins,
caplletres de Zush, disseny de Claret
Serrahima.
Barcelona, Destino (“L’Àncora”, 141), 2000

VI

Els germans. Retrats d’artistes

Fotografia de Hannah Collins, il·lustracions
de Perejaume, disseny de Claret Serrahima i
Daniel Ayuso.
Barcelona, Destino (“L’Àncora”, 160), 2002

VII

El cervell i les venes

Edició d’Anna Carreras, imatge i gràfica de
Jesús Galdón.
Barcelona, March Editor (“Palimpsest”, 3),
2004

VIII

La consola de Cadaqués

Gràfica de Claret Serrahima.
Vic, Eumo Editorial/ H.AAC, 2007

IX

Un sereno en el cementiri de l’art

Dibuix d’Antoni Tàpies, concepció gràfica
d’Ariadna Serrahima, presentació de Jordi
Carulla-Ruiz i pròleg de Lluís Calvo.
Barcelona, Edicions Poncianes, 2011

X

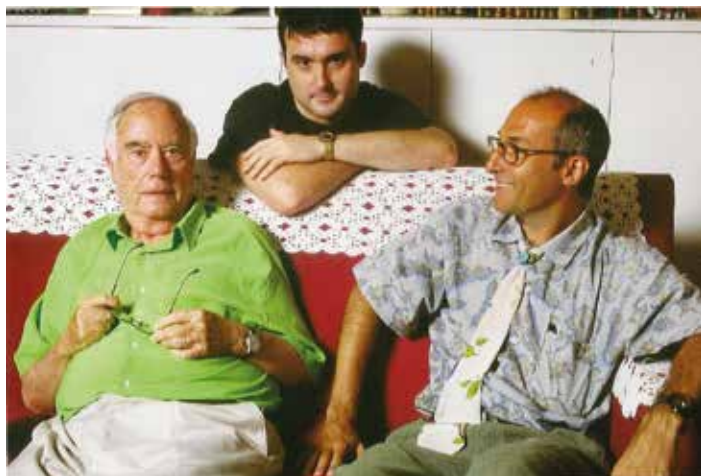
Un traficant d’idees a les fronteres de l’art

Pròleg de Xavier Pla i epíleg de Rosa Maria
Malet. Gràfica de Claret Serrahima i Dani
Ayuso.
Barcelona, Editorial Comanegra, 2013

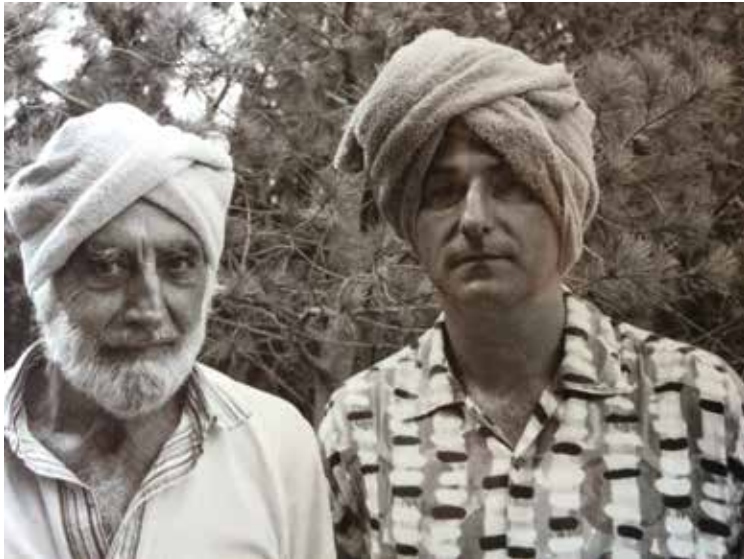

A l'exposició *Zush Evrugo Mental State* al Centre Régional d'Art Contemporain Midi-Pyrénées, a Toulouse, el 15 de gener de 1988

D'esquerra a dreta: Antoni Llena, Zush, Luis Francisco Pérez, Josep Miquel García, Frederic Amat, Vicenç Altaió (mig amagat), Pierre-Jean Galdin, Conxita Oliver i Marie-Claire Uberquoi

Amb Joan Peruchó i Julià Guillaumon, el 1998. Fotografia de Miquel Bargalló

Amb Josep Palau i Fabre, a Gifreu, Llançà, el 2000. Fotografia d'Anna Soler-Pont

Vicenç Altaió va ser, en paral·lel al treball d'escriptura, el director de KRTU (Cultura, Recerca, Tecnologia, Universals) i, posteriorment, de l'Arts Santa Mònica (Arts, Ciència i Comunicació), des d'on va impulsar, amb comissaris diversos, exposicions en què s'establia la relació entre literatura i art: J.V. Foix, Palau i Fabre, Perucho, Ciriot, Pla, Dalí, Brossa, Salvat-Papasseit...

L'exposició dels vint-i-set llibres es complementa amb la mostra de les obres següents:

Joan Brossa. *S*, 1993. Serigrafia, (núm. de la sèrie 19/93, dedicada a l'autor) 70x52 cm. Biblioteca Altaió.

John Cage. Dibuix i dedicatòria per a *Àrtics* núm. 1, 1985. 58x77 cm. Biblioteca Altaió.

Tom Carr, *Vertigen*, 2012. Fusta, 225x140x115 cm. Fons de la Fundació Vallpalou.

Hannah Collins. *Nòmada*. 1, 1991. Fotografia, 47x36,5 cm. Biblioteca Altaió.

Hannah Collins. *Nòmada*. 2, 1991. Fotografia, 47x36,5 cm. Biblioteca Altaió.

Hannah Collins. *Flowers*, 1991. Fotografia, 196x262 cm. Biblioteca Altaió.

Jordi Colomer. *Sense títol*, 1985. Pintura damunt paper carbó, 174x154 cm. Biblioteca Altaió.

Pep Duran Esteva. *Amb una doble intenció*, 1987. Maleta, fragments de finestró, fragments de paletes de pintor, 128x60x11 cm. Biblioteca Altaió.

Marine Huggonnière. *Coverage*, 2017. Collage, 49x33 cm. Biblioteca Altaió.

Alfredo Jaar. Fotografia projecte *Espai de meditació*, 1998, 105x303 cm. Biblioteca Altaió.

Alfredo Jaar. *Rwanda. Camp de refugiats i arbre*, 1994. Fotografia (Dedicatòria: *Vicenç, 50. És difícil. Aún Mas*. Alfredo Jaar, 2004), 360x125 cm. Biblioteca Altaió.

Francesca Llopis. *Cicatriu contínua, àtoms a imans*, 1983. Acrílic sobre tela, 200x157 cm. Biblioteca Altaió.

Perejaume, *Mapa de Catalunya estampat amb les cendres del Gran Teatre del Liceu*, dins *Cave Canis*. 1995. Serigrafia (4/30), 77x87 cm. Biblioteca Altaió.

Perejaume. *Contorn de l'obra La Desconeguda, de Vicenç Altaió, vista des del pic de Sotillo, des del turó de Morou i des de la serra de Llaberia*, 1997. Pintura a l'oli, oli, llapis damunt paper, 54x195 cm (emmarcat). Biblioteca Altaió.

Perejaume. *Collage i correu*, 1985. Pintura, 46x44 cm. Fons de la Fundació Vallpalou.

Leopold Samsó. Fotografia d'Antoni Tàpies, amb dedicatòria a Art X, 22 de maig de 1986. 28,5x21 cm. Biblioteca Altaió.

Josep Uclés. Retrat d'Altaió i Uclés per a *La dona és Mallarmé*, 1982. Dibuix amb tinta, 45,5x34,4 cm. Biblioteca Altaió.

Josep Uclés. *Sense títol*, 1978. Tècnica mixta sobre tela, 131x162 cm. Fons de la Fundació Vallpalou.

Antoni Tàpies. Litografia per a *Parole Rampanti* núm. 4, 1986. 70x50 cm. Biblioteca Altaió.

Antoni Tàpies. Dibuix original per a la coberta *Un sereno en el cementiri de l'art*. 2011, 33x22 cm. Biblioteca Altaió.

Antoni Tàpies. Dibuix per a la coberta *Àrtics*, núm. 4, 1986. Tècnica mixta, 49,5x43,5 cm. Biblioteca Altaió.

Zush. Dibuix *Face in tace of sperm moment of conception!*, 1991. 45,5x37 cm. Biblioteca Altaió.

Retrat de Vicenç Altaió. Fotografia de Per Cromwell

AGRAÏMENTS

Frederic Amat

Associació d'Escriptors en Llengua Catalana

Evaristo Benítez

Nathalie Bittoun

Jordi Cerrada Jubert

Tom Carr

Hannah Collins

Maria Choya

Pep Duran

Roser Faura

Joan Fontcuberta

Glòria Fusté

Martí Guinovart

Alfredo Jaar

Antoine Laval

Francesca Llopis

Ricard Mas

Cinta Massip

Trinitat Mauri Costa

Carlos Pazos

Alfredo Pirri

Víctor Perez Ballesteró

Felip Puig

Miguel Rasero

Jaume Ribas

Carme Ros

Josep Maria Sala-Valldaura

Camille von Scholz

Engràcia Torrella

Toni Terrades

Ot Uclés

Wacca

Al llarg de la seva prolífica trajectòria, Vicenç Altaió ha impulsat el reconeixement als nostres poetes avantguardistes mitjançant exposicions, publicacions i homenatges, com un deure generacional amb els pares de la modernitat artística catalana: J.V. Foix, Josep Palau i Fabre, Joan Perucho, Cirlot, Joan Brossa, Salvat-Papasseit...

Ara correspon als seus contemporanis reconèixer i celebrar la seva aportació a l'agermanament de la poesia i les arts visuals, tot seguint la tradició que ens han llegat aquests poetes, o artistes com Joan Miró, Salvador Dalí i Antoni Tàpies. Tot i haver dedicat una bona part de la seva obra a prologar, escriure o promoure artistes, ha estat en la bibliofília on ha desenvolupat un projecte que aquesta exposició certifica. El propòsit d'aquesta publicació és el de donar compte dels llibres d'edició limitada que aquest traficant d'idees ha dut a terme de la mà dels artistes que estima i valora.

Du per títol *Ulls Fèrtils* com un homenatge a Paul Éluard, figura que va jugar un paper similar al seu molts anys abans, i en un altre context. Ell va ser al dadaisme i al surrealisme allò que Vicenç Altaió ha significat i significa pels artistes catalans del canvi de segle. El poeta, a la fi, és un mitjancer que incita amb les paraules i les idees.

Frederic Amat - Evaristo Benítez - Joan Brossa - Tom Carr - Hannah Collins - Per Cromwell - Pep Duran
Esteva - Joan Fontcuberta - Josep Guinovart - Alfredo Jaar - Antoine Laval - Antoni Llena - Francesca
Llopis - Fina Miralles - Carlos Pazos - Perejaume - Alfredo Pirri - Albert Ràfols Casamada - Miquel
Rasero - Jaume Ribas - Antoni Tàpies - Josep Uclés - Vall Palou - Wacca - Zush/Evru

